

Diagnosi i valoració dels espais lliures

CANET DE MAR

Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial
Àrea de Territori i Sostenibilitat
Diputació de Barcelona

MAIG 2014

INFORME

Informe elaborat pels tècnics Meritxell Margall, ambientòloga i Jordi Miralles, biòleg sota la direcció de Carles Castell, Cap de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial en compliment de la sol·licitud feta per l'Ajuntament de Canet de Mar a la Diputació de Barcelona, amb el codi XGL 13/Y/98310.

Barcelona, Maig 2014

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ. SOL·LICITUD I OBJECTE DE L'INFORME	2
L'EINA DEL SITXELL	3
BREU DESCRIPCIÓ DEL MEDI NATURAL	3
INFORMACIÓ SITXELL	4
COMPARATIVA DE LES COBERTES DEL SÒL	4
HÀBITATS	6
DESCRIPCIÓ FAUNÍSTICA	8
ELS SEVEIS ECOSISTÈMICS I LA INFRAESTRUCTURA VERDA	13
LA INFRAESTRUCTURA VERDA	15
ELS SERVEIS ECOSISTÈMICS A CANET DE MAR	15
ELEMENTS ESSENCIALS DE LA INFRAESTRUCTURA VERDA DE CANET DE MAR	18
ZONA DE PROTECCIÓ HIDROLÒGICA	18
ZONA DE PROTECCIÓ LITORAL	21
ZONA CULMINANT I DEL PEDRACASTELL	23
ZONA AGRÍCOLA	26
ZONA DE TRANSICIÓ	27
ZONA DE VERD URBÀ	28
SÍNTESI DE RECOMANACIONS	32
ANNEXOS	33
CARTOGRAFIA TEMÀTICA	42

Com a la majoria dels municipis del Maresme, el destacat desnivell des de les muntanyes fins al pla en una distància relativament curta conforma un relleu marcat per les valls fluvials de curs efímer.

INTRODUCCIÓ: SOL·LICITUD I OBJECTE DE L'INFORME

La Diputació de Barcelona registrà el dia 29/08/2013 una sol·licitud de l'Ajuntament de Canet de Mar amb el codi XGL 13/Y/98310 adreçada al Catàleg de suport als serveis i a les activitats locals 2013 per a l'elaboració d'informes d'anàlisi i valoració dels espais lliures (programa d'anàlisi i planificació del sòl no urbanitzable de l'Àrea de Territori i Sostenibilitat). Aquesta sol·licitud s'ajusta al servei que ofereix la Diputació de Barcelona en la mesura que s'emmarca en els treballs que realitza l'ajuntament de Canet de Mar per disposar d'un nou POUM del municipi actualment en curs de tramitació.

L'ajuntament de Canet de Mar disposa d'una àmplia informació sobre el medi natural reflectida tant en l'auditoria ambiental del 2009 com en l'Estudi per la Protecció i Restauració dels Rials de Canet de Mar de 2013. Les dades del Sistema d'Informació Territorial de la Xarxa d'Espais Lliures (SITxell) permeten emfatitzar la informació sobre el medi natural disponible.

L'EINA DEL SITXELL

El SITxell és una base de dades cartogràfica i alfanumèrica a escala 1:50.000, elaborada en l'entorn ArcGis, que ajuda a estudiar, analitzar, valorar i planificar els espais lliures de la província de Barcelona. La base conceptual d'aquesta eina radica en el convenciment que el conjunt dels espais lliures és el sistema territorial bàsic, sobre el qual s'han de situar adequadament els sistemes d'assentaments i d'infraestructures, de forma que es mantinguin les funcions ecològiques, paisatgístiques i socioeconòmiques claus del territori.

El SITxell conté els atributs intrínsecs del medi natural, així com els associats als processos globals de la xarxa d'espais lliures. La informació que contenen els diferents mòduls cartogràfics poden contribuir a visualitzar el paper que juga el conjunt dels espais lliures i abordar l'ordenació dels sistemes naturals des de la consideració del territori com un sistema.

La Diputació de Barcelona aporta aquesta eina als municipis per tal que l'estratègia d'ordenació dels espais lliures es configuri no només a partir de la protecció de determinades

àrees d'interès natural, o de l'establiment de xarxes d'espais protegits, sinó que incorpori el conjunt del territori com la unitat funcional que ha de ser objecte de planificació i gestió, si es pretenen assolir els reptes de conservació plantejats.

Aquest conjunt d'espais naturals i seminaturals és el que es coneix com a infraestructura verda. A més dels valors intrínsecs vinculats als hàbitats i a la biodiversitat, la infraestructura verda aporta nombrosos beneficis i serveis a les persones. Entre aquests serveis dels ecosistemes podem assenyalar des del subministrament d'aliments, d'aigua i de combustible, fins a la protecció davant dels riscos naturals, o la disposició

d'espais per a l'esport, la salut, el lleure, l'educació i el gaudi del paisatge. En síntesi, la infraestructura verda és a la base mateixa del benestar i la qualitat de vida de les persones. És un patrimoni del municipi que cal conservar.

És en aquest marc que, a sol·licitud de Canet de Mar, s'aporten les informacions sobre el medi natural existents en el SITxell. Aquesta informació sobre el medi ha de permetre a l'Ajuntament disposar de més arguments i facilitar la capacitat de presa de decisions sobre les línies estratègiques per conèixer i potenciar els seus valors naturals, paisatgístics i agrícoles.

SITxell
anàlisi territorial

Notícies El SITxell és finalista als Premis Europeus del Sector Públic 2011

Un instrument pluridisciplinari d'anàlisi territorial, per donar suport a processos de planificació i presa de decisions del territori

El projecte Mapes - Productes Àmbits d'aplicació

La cartografia temàtica inclosa en el sistema d'anàlisi territorial del SITxell està disponible des del web: www.sitxell.eu.

INFORMACIÓ SITXELL

La informació geogràfica continguda en el SITxell permet descriure els espais lliures del municipi de Canet de Mar, així com valorar-los des de les diferents disciplines naturalístiques. A fi de no repetir la informació ja disponible en l'auditoria ambiental (2009) que recull la cartografia bàsica del medi natural referent a unitats litològiques, vulnerabilitat en front a la contaminació, la geomorfologia, les cobertes del sòl i els hàbitats, aquestes no s'inclouran en aquesta diagnosi. Tanmateix, atès que les cobertes del sòl van ser actualitzades per la Generalitat de Catalunya l'any 2009 s'aporta aquesta actualització cartogràfica, juntament amb la comparativa amb anys anteriors. Igualment, quant als hàbitats, s'inclouen únicament les diferents valoracions que s'han fet en base a aquests en el marc del SITxell.

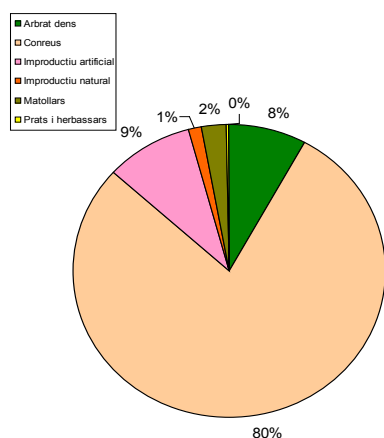
Comparativa de les cobertes del sol

La generació de l'ortofotografia de 1956 de tota la província de Barcelona per part de l'Oficina Tècnica de Cartografia i SIG Local de la Diputació de Barcelona, juntament amb els treballs de fotointerpretació realitzats pel CREAM, a encàrrec de la Diputació de Barcelona, i per la pròpia Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, ha permès disposar del mapa de cobertes d'aquell any. Això permet valorar el municipi no només en termes d'evolució poblacional, que ha condicionat l'ocupació del territori, sinó també de dinàmica ecològica dels hàbitats naturals i de canvis en els usos del sòl. La informació de les cobertes del sòl històriques permeten, doncs, una reinterpretació del paisatge que facilita la presa de decisions en l'actualitat. Aquesta informació juntament amb la continguda als mapes de cobertes del sòl de 1993, 2005 i 2009, permet identificar com ha estat l'evolució paisatgística i valorar aspectes com ara l'abandonament de conreus o bé la regeneració d'una determinada comunitat vegetal. Per a la protecció de determinades espècies d'espais oberts pot ser determinant poder identificar els terrenys forestals que són el resultat de la colonització arbòria d'antigues parcel·les agrícoles. Per tal de plasmar l'evolució de les cobertes del sòl de Canet de Mar, s'han emprat tres mapes diferents: 1956, 1993 i 2009.

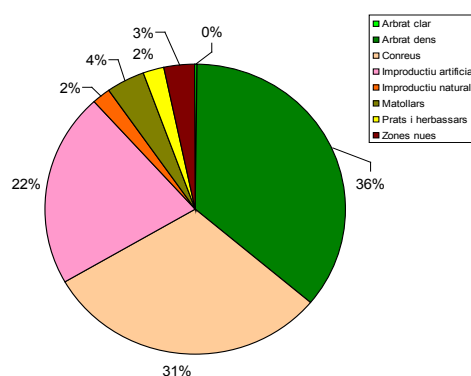
L'anàlisi d'aquesta informació posa en evidència que la variació més important entre 1956 i 2009 ha estat la pèrdua dràstica de sòl agrícola i l'increment de la urbanització i de sòl forestal, desenvolupat sobre antics matollars, prats i herbassars.

Les dades de superfícies de les cobertes principals es detallen en les taules següents:

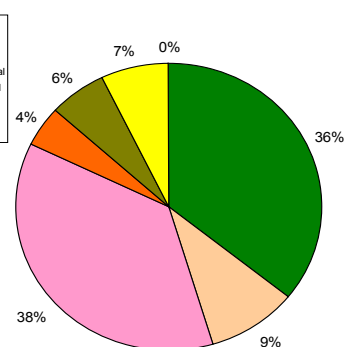
Cobertes del sòl 1956	Àrea (Ha)	Àrea (%)
Arbrat dens	43,95	7,90
Conreus	430,30	77,29
Improductiu artificial	50,14	9,01
Improductiu natural	6,98	1,25
Matollars	13,52	2,43
Prats i herbassars	1,61	0,29

Cobertes del sòl 1993	Àrea (Ha)	Àrea (%)
Arbrat clar	1,94	0,35
Arbrat dens	196,93	35,37
Conreus	169,19	30,39
Improductiu artificial	119,39	21,45
Improductiu natural	10,78	1,94
Matollars	23,54	4,23
Prats i herbassars	11,98	2,15
Zones nues	18,17	3,26

Cobertes del sòl 2009	Àrea (Ha)	Àrea (%)
Arbrat clar	0,37	0,07
Arbrat dens	199,36	35,81
Conreus	51,22	9,20
Improductiu artificial	206,11	37,02
Improductiu natural	24,74	4,44
Matollars	34,41	6,18
Prats i herbassars	39,64	7,12
Improductiu artificial	694,96	23,85

Per tal de visualitzar numèricament els tipus de canvis esdevinguts al municipi des del 1956 fins el 2009, s'adjunten a continuació 3 taules amb valors absoluts, la primera, i relatius, les dues restants, on es quantifiquen aquests canvis.

En aquesta primera taula es pot observar la superfície en ha de canvi d'una coberta a l'altra entre el 1956 i el 2009 (en groc s'ha marcat l'eix de 1956 i en blau l'eix de 2009).

2009 1956	Arbrat clar	Arbrat dens	Matollars	Prats i herbassars	Improductiu natural	Conreus	Improductiu artificial	TOTAL
Arbrat dens	0.00	34.42	0.78	1.72	0.59	1.25	5.19	43.95
Matollars	0.00	7.60	1.53	0.44	0.17	0.05	3.73	13.52
Prats i herbassars	0.00	0.00	0.16	0.00	0.00	0.00	1.45	1.61
Improductiu natural	0.00	0.00	0.44	0.42	4.38	0.00	1.73	6.97
Conreus	0.37	156.31	31.11	36.68	10.13	49.42	146.28	430.30
Improductiu artificial	0.00	1.03	0.40	0.37	0.10	0.51	47.73	50.14
TOTAL	0.37	199.36	34.41	39.64	15.39	51.22	206.11	546.49

En aquesta segona taula es pot observar el destí de cada coberta del sòl de 1956 al 2009 (en percentatges).

2009 1956	Arbrat clar	Arbrat dens	Matollars	Prats i herbassars	Improductiu natural	Conreus	Improductiu artificial	Total
Arbrat dens	0.00	78.32	1.77	3.92	1.35	11.80	2.84	100.00
Matollars	0.00	56.18	11.30	3.28	1.27	27.62	0.35	100.00
Prats i herbassars	0.00	0.00	10.07	0.00	0.00	89.93	0.00	100.00
Improductiu natural	0.00	0.00	6.26	6.05	62.84	24.85	0.00	100.00
Conreus	0.09	36.33	7.23	8.52	2.36	33.99	11.49	100.00
Improductiu artificial	0.00	2.05	0.81	0.74	0.20	95.19	1.01	100.00

I en aquesta darrera taula es pot observar de quins tipus de cobertes provenen les actuals (2009) superfícies de cobertes del sòl (en percentatges).

1956 2009	Arbrat clar	Arbrat dens	Matollars	Prats i herbassars	Improductiu natural	Conreus	Improductiu artificial	TOTAL
Arbrat clar	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	100.00
Arbrat dens	17.27	3.81	0.00	0.00	0.00	78.41	0.52	100.00
Matollars	2.26	4.44	0.47	1.27	90.39	1.17	100.00	100.00
Prats i herbassars	4.35	1.12	0.00	1.06	92.54	0.93	100.00	100.00
Improductiu natural	3.86	1.12	0.00	28.48	65.87	0.67	100.00	100.00
Conreus	2.44	0.09	0.00	0.00	96.49	0.99	100.00	100.00
Improductiu artificial	2.52	1.81	0.70	0.84	70.97	23.16	100.00	100.00

Aquesta comparativa permet detectar que el 36% de la superfície agrícola de l'any 1956 ha passat a ser arbrat dens el 2009, que l'11.5% ha passat a superfície urbanitzada i el 34% ha perviscut com a conreus. Igualment també es pot observar que la superfície urbanitzada entre el 1956 i el 2009 s'ha establert bàsicament sobre antic sòl agrícola.

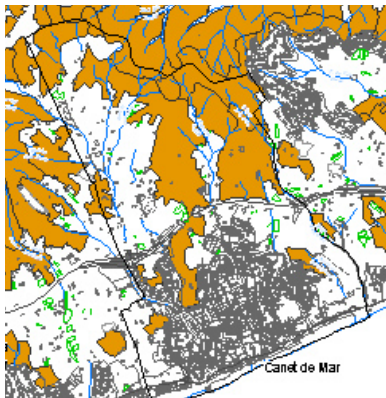
Hàbitats

En termes biogeogràfics, la comunitat vegetal corresponent a Canet de Mar és l'alzinar litoral, tot i que aquest, per raons de l'explotació d'aquest tipus de bosc, ha evolucionat cap a les pinedes, especialment de pi pinyer. Les pinedes ocupen més del 85 % de la superfície forestal. Avui, els hàbitats d'alzinar representats per la sureda (*Quercus suber*) i l'alzina mediterrània (*Quercus ilex*) són molt més minoritaris en superfície, ja que aquestes només formen boscos a la part més septentrional del municipi, en la línia de la carena que el separa del municipi veí de Sant Iscle de Vallalta.

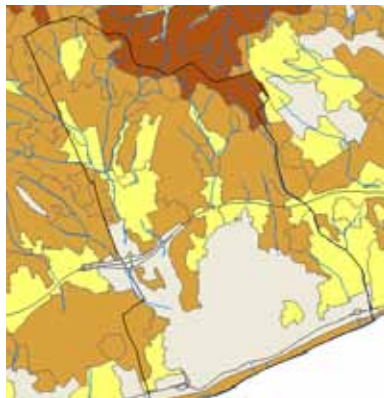
La sureda (*Viburno-Quercetum ilicis subas. suberetosum* (= *Quercetum ilicis galloprovinciale suberetosum*)) és una variant de l'alzinar, constituïda per boscos poc densos, dominats per la surera, amb un sotabosc ric en arbusts heliòfils. A Catalunya es localitza des del nord-oest de la Serralada Litoral fins a l'extrem oriental dels Pirineus (Maresme, la Selva, Baix i Alt Empordà i el Vallespir), en territoris humits (més de 600 mm) i temperats (d'hiverns suaus), sempre sobre sòls silícis o ben descarbonatats. Aquest hàbitat ocupa al voltant d'un 11 % dels boscos del municipi.

L'alzinar amb marfull o alzinar típic o alzinar litoral (*Viburno-Quercetum ilicis* (= *Quercetum ilicis galloprovinciale*)) és un bosc més dens, en el qual també el sotabosc el formen arbusts de fulla perenne i escleròfila i en el qual els estrats herbacis i muscinals varien segons si formen un bosc més ombrívol o de capçades denses. En el terme de Canet s'instal·la en els indrets subhumits i humits, de temperats a frescs, sobre sòls relativament profunds, ja siguin calcaris o silícis.

La cartografia d'hàbitats naturals que s'aporta en el present informe és complementària a la disponible a l'auditoria ambiental: hàbitats d'interès comunitari, valoració botànica dels hàbitats i grau d'amenaça dels hàbitats.

Hàbitats d'Interès Comunitari

Valoració botànica dels hàbitats

Grau d'amenaça dels hàbitats

Respecte als hàbitats d'interès comunitari, tots d'ells estan en la categoria d'hàbitats no prioritaris per a la seva conservació segons els criteris de la Unió Europea:

- 9260 Castanyedes
- 9330 Suredes
- 9340 Alzinars i carrascars
- 9540 Pinedes mediterrànies

El mateix grup d'experts encarregats d'elaborar la cartografia dels hàbitats, el Grup de geobotànica i cartografia de la vegetació de la Universitat de Barcelona, ha estat el responsable de generar per al SITxell la valoració botànica dels diferents hàbitats que hi són representats, així com del seu grau d'amenaça. Aquesta cartografia específica de valoració també s'aporta en el present informe.

En la valoració botànica s'han tingut en compte diferents paràmetres biològics dels hàbitats, tant de tipus intrínsecs (riquesa i raresa florística, estadi successional, àrea d'implantació,...) com corol·lògics (valor biogeogràfic, extensió territorial, diversitat topogràfica,...). Quant a l'obtenció de l'índex de grau d'amenaça dels hàbitats s'han tingut en compte diferents criteris que consideren aspectes com ara l'estatus de conservació dels tàxons majoritaris, la distribució geogràfica reduïda, el grau de fragmentació, la raresa,... A l'annex 2 i 3 s'hi adjunten els criteris tinguts en compte per al càlcul d'aquests indicadors, tant el de valoració botànica com el de grau d'amenaça.

En la següent taula es poden observar els valors dels diferents paràmetres que intervenen al càlcul del valor botànic del hàbitat, juntament amb el valor del grau d'amenaça.

Codi de l'Hàbitat	Nom de l'hàbitat	Riquesa florística	Raresa florística	Àrea d'implantació	Estadi successional	Fragilitat ecològica	Valor biogeogràfic	Extensió territorial	Diversitat topogràfica	Agregació espacial	Grau d'amenaça
16a	Platges arenoses nues o amb vegetació nitròfila de teròfits	1	2	3	3	1	2	4	4	2	3
41p	Castanyedes, acidòfiles, de la muntanya mitjana i de terra baixa	3	1	4	3	2	1	3	2	3	1
42ad	Pinedes de pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>) sense sotabosc llenyós	1	1	3	2	2	1	3	2	2	1
42x	Pinedes de pinastre (<i>Pinus pinaster</i>), o repoblacions, sense sotabosc llenyós	1	1	4	2	2	1	4	2	3	1
42y	Pinedes de pi pinyer (<i>Pinus pinea</i>), sovint amb sotabosc de brolles o de bosquines acidòfiles, de la terra baixa catalana	2	1	3	3	2	2	2	2	2	1
45a	Suredes amb sotabosc clarament forestal	2	1	3	4	3	3	3	2	3	1
45b	Suredes amb sotabosc de brolla acidòfila, de l'extrem oriental dels Pirineus i dels territoris ruscínic i catalanídric septentrional	2	1	3	4	2	3	3	2	3	1
45c	Alzinars (boscos o màquies de <i>Quercus ilex</i>) de terra baixa	3	1	3	4	2	3	2	2	2	1
82a2	Conreus herbacis intensius: hortalisses, flors, maduixeres, ...	1	1	3	1	2	1	3	4	3	0
82c	Conreus herbacis extensius de secà	2	2	3	1	2	1	1	2	2	0
83a	Fruiterars alts, predominantment de secà: conreus d'oliveres (<i>Olea europaea</i>), d'ametllers (<i>Prunus dulcis</i>), de garrofers (<i>Ceratonia siliqua</i>)..	2	1	4	1	2	1	3	2	2	0
83f	Plantacions de coníferes	1	1	4	1	1	1	3	2	3	0
86a	Àrees urbanes i industrials, inclosa la vegetació ruderal associada	0	0	3	0	0	0	2	2	2	0
86b	Àrees urbanitzades, amb claps importants de vegetació natural	2	1	3	1	1	1	2	2	2	0
87a	Conreus abandonats	2	1	4	1	1	1	2	2	2	0

Els hàbitats més destacables pel seu valor botànic són les suredes i les castanyedes, ambdós situats a les zones més elevades del municipi. Per altra banda, és també remarcable el valor de les platges arenoses que, a més, les caracteritza un alt grau d'amenaça.

A banda dels hàbitats cartografiats per la Cartografia d'Hàbitats de Catalunya (CHC), a Canet de Mar hi destaca especialment la presència d'alocars. Aquests no apareixen a la CHC degut a la reduïda superfície que ocupen. Es tracta de bosquines caducifòlies, poc ombrívols, amb dominància d'aloc (*Vitex agnus-castus*), i sovint amb abundància d'òlbia (*Lavatera olbia*), i de vegades acompanyat de tamarius i magraners. L'alocar està definit com un hàbitat d'interès comunitari (92D0 Bosquines i matollars meridionals de rambles, rieres i llocs humits).

L'aloc és un arbust caducifoli d'alçària compresa entre 1 i 3 m que es caracteritza per tenir les fulles oposades, llargament peciolades i palmades; les flors, d'un blau lilós, conforma llargues i estretes espigues flairoses i vistoses que després fan un fruit petit, esfèric i de color negre. L'òlbia és una planta originària del Sud-oest mediterrani, però fortament amenaçada o en regressió al nostre país. És una planta que necessita un hàbitat relativament humit. Per això un dels seus llocs preferits són els marges i torrenteres convertides en camins, que no siguin gaire frondosos i que tinguin força llum. La seva reproducció de forma espontània consisteix en deixar caure les llavors que fan les seves espectaculars flors.

Descripció faunística

Aquest apartat del SITxell aporta dades sobre el valor de conservació dels ocells, els mamífers i els rèptils els quals queden reflectits tant en la cartografia específica com en les bases de dades associades i que es detallen respecte a cada un d'aquests grups de la fauna vertebrada present en el municipi.

Ocells

La cartografia del valor de conservació del territori per als ocells a l'estiu i a l'hivern, elaborada per l'Institut Català d'Ornitologia a partir de l'Atles d'ocells nidificants de Catalunya i de l'Atles d'ocells de Catalunya a l'hivern, mostra, per a l'àmbit de Canet de Mar, valors poc destacats. Tanmateix, en aquests mosaics de conreus i boscos hi trobem com a espècie vulnerable la tórtora comuna (*Streptopelia turtur*), un fet que permet concloure que aquest mosaic d'hàbitats té un valor de conservació que caldria mantenir. Els ocells que potencialment es poden trobar a l'estiu i a l'hivern al municipi s'obtenen dels estudis elaborats per l'Institut Català d'Ornitologia i s'adjuten a les taules següents. En groc s'han marcat les espècies qualificades de vulnerables (VU) i amb dades insuficients, i en gris s'han marcat aquelles espècies que tenen una categoria IUCN de propera a l'amenaça (NT).

Ocells potencialment presents a Canet de Mar a l'estiu

Nom científic	Nom català	Estatus IUCN
<i>Aegithalos caudatus</i>	Mallerenga cuallarga	LC
<i>Apus apus</i>	Falciot negre	LC
<i>Apus melba</i>	Ballester	LC
<i>Athene noctua</i>	Mussol comú	NT
<i>Caprimulgus europaeus</i>	Enganyapastors	LC
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	LC
<i>Carduelis chloris</i>	Verdum	LC
<i>Certhia brachydactyla</i>	Raspinell comú	LC
<i>Cettia cetti</i>	Rossinyol bord	LC
<i>Charadrius dubius</i>	Corriol petit	LC
<i>Cisticola juncidis</i>	Trist	LC
<i>Columba livia</i>	Colom roquer	LC
<i>Columba palumbus</i>	Tudó	LC
<i>Delichon urbicum</i>	Oreneta cuablanca	LC
<i>Erithacus rubecula</i>	Pit-roig	LC
<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà comú	LC
<i>Gallinula chloropus</i>	Polla d'aigua	NT
<i>Garrulus glandarius</i>	Gaig	LC
<i>Hippolais polyglotta</i>	Bosqueta vulgar	LC
<i>Hirundo rustica</i>	Oreneta vulgar	LC
<i>Larus michahellis</i>	Gavià argentat	LC
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	LC
<i>Merops apiaster</i>	Abellerol	LC
<i>Monticola solitarius</i>	Merla blava	LC
<i>Motacilla alba</i>	Cuereta blanca	LC
<i>Muscicapa striata</i>	Papamosques gris	NT
<i>Oriolus oriolus</i>	Oriol	LC

<i>Otus scops</i>	Xot	NT
<i>Parus ater</i>	Mallerenga petita	LC
<i>Parus caeruleus</i>	Mallerenga blava	LC
<i>Parus cristatus</i>	Mallerenga emplomallada	LC
<i>Parus major</i>	Mallerenga carbonera	LC
<i>Passer domesticus</i>	Pardal comú	LC
<i>Passer montanus</i>	Pardal xarrec	NT
<i>Pica pica</i>	Garsa	LC
<i>Picus viridis</i>	Picot verd	LC
<i>Regulus ignicapilla</i>	Bruel	LC
<i>Saxicola torquatus</i>	Bitxac comú	LC
<i>Serinus serinus</i>	Gafarró	LC
<i>Streptopelia decaocto</i>	Tórtora turca	LC
<i>Streptopelia turtur</i>	Tórtora	VU
<i>Strix aluco</i>	Gamarús	LC
<i>Sturnus unicolor</i>	Estornell negre	LC
<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell vulgar	LC
<i>Sylvia atricapilla</i>	Tallarol de casquet	LC
<i>Sylvia melanocephala</i>	Tallarol capnegre	LC
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Cargolet	LC
<i>Turdus merula</i>	Merla	LC
<i>Tyto alba</i>	Òliba	NT

Estatus IUCN: EN, en perill; VU, vulnerable; LR, risc baix (inclou tres categories: CD, que depèn de programes de conservació; NT, quasi amenaçada; LC, preocupació menor); DD, dades insuficients.

Ocells potencialment presents a Canet de Mar a l'hivern

Nom científic	Nom català	Estatut UICN Catalunya hivern	Estatut UICN Catalunya estiu	Estatut UICN Europa	Població a l'hivern*	Comentaris
<i>Accipiter gentilis</i>	Astor	NT	NT	LC	r	-
<i>Aegithalos caudatus</i>	Mallerenga cuallarga	LC	LC	LC	R	-
<i>Ardea cinerea</i>	Bernat pescaire	LC	NT	LC	h	-
<i>Asio otus</i>	Mussol banyut	DD	DD	LC	D	-
<i>Athene noctua</i>	Mussol comú	NT	NT	NT	R	-
<i>Bubo bubo</i>	Duc	LC	LC	NT	R	-
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	LC	LC	LC	D	Les poblacions del centre d'Europa, d'on provenen, no estan en declivi, a diferència del que passa en alguns països
<i>Carduelis spinus</i>	Lluer	LC	-	LC	H	-
<i>Certhia brachydactyla</i>	Raspinell comú	LC	LC	LC	R	-
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Gavina vulgar	LC	NT	LC	h	-
<i>Columba livia</i>	Colom roquer	LC	LC	LC	R	-
<i>Columba palumbus</i>	Tudó	LC	LC	LC	h	-
<i>Cyanistes caeruleus</i>	Mallerenga blava	LC	LC	LC	R	-
<i>Dendrocopos major</i>	Picot garser gros	LC	LC	LC	R	-
<i>Emberiza cia</i>	Sit negre	LC	LC	NT	R	-
<i>Erithacus rubecula</i>	Pit-roig	LC	LC	LC	h	-
<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà comú	LC	LC	LC	h	-
<i>Garrulus glandarius</i>	Gaig	LC	LC	LC	R	-
<i>Larus michahellis</i>	Gavià argentat	LC	LC	LC	D	-
<i>Lophophanes cristatus</i>	Mallerenga emplomallada	LC	LC	NT	R	-
<i>Motacilla cinerea</i>	Cuereta torrentera	NT	NT	LC	D	-
<i>Parus major</i>	Mallerenga carbonera	LC	LC	LC	R	-
<i>Passer domesticus</i>	Pardal comú	LC	LC	NT	R	-
<i>Passer montanus</i>	Pardal xarrec	NT	NT	NT	R	-
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Cotxa fumada	LC	LC	LC	D	-
<i>Phylloscopus collybita</i>	Mosquiter comú	LC	LC	LC	h	-
<i>Pica pica</i>	Garsa	LC	LC	LC	R	-
<i>Prunella modularis</i>	Pardal de bardissa	LC	LC	LC	D	-
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Roquerol	LC	LC	LC	D	-
<i>Regulus ignicapilla</i>	Brúel	LC	LC	LC	R	-
<i>Serinus serinus</i>	Gafarró	LC	LC	LC	D	-
<i>Streptopelia decaocto</i>	Tórtora turca	LC	LC	LC	R	-
<i>Strix aluco</i>	Gamarús	LC	LC	LC	R	-
<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell vulgar	NT	LC	NT	h	La població del centre d'Europa, d'on prové, està en regressió
<i>Sylvia atricapilla</i>	Tallarol de casquet	LC	LC	LC	h	-
<i>Sylvia melanocephala</i>	Tallarol capnegre	LC	LC	LC	R	-
<i>Turdus merula</i>	Merla	LC	LC	LC	D	-

* Descripció del codi del camp Població a l'hivern de la taula d'ocells potencialment presents a l'hivern: R-Resident (si hi ha hivernants procedents de fora de Catalunya aquests són quantitativament molt poc importants), H-Hivernant (si hi ha residents, aquests són quantitativament molt poc importants), r-Predominantment resident (la part quantitativament més important de la població present a l'hivern és resident, però també hi ha exemplars que provenen d'altres regions), h- Predominantment hivernant (la part quantitativament més important de la població present a l'hivern prové d'altres regions, però també hi ha exemplars que són residents), D- Origen desconegut o en una proporció indefinida que no permet estimar si predomina la part resident o exclusivament hivernant.

Mamífers

La informació geogràfica sobre el valor de conservació dels mamífers ha estat elaborada per l'empresa Minuartia a partir de l'estudi de probabilitat d'aparició de les diferents espècies de mamífers, i mostra valors molt poc destacables al municipi. Les poblacions de mamífers a Canet de Mar són les habituals dels ambients mediterranis. Tanmateix, pel fet de tractar-se d'un mosaic agroforestal existeixen diferents espècies de rates pinyades amb estats de conservació vulnerables i en perill. La pervivència d'aquest grup de mamífers depèn en bona part de la qualitat dels insectes i, per això, una agricultura sense elements tòxics és fonamental per a la seva conservació. A la taula següent es pot veure el llistat d'espècies potencialment presents al municipi (en vermell es marquen aquelles espècie amb major grau d'amenaça, en groc les qualificades de vulnerables i en gris les properes a l'amenaça).

En aquests llistats hi apareixen espècies que potencialment poden trobar-se a l'entorn de Canet de Mar, per les condicions geogràfiques, orogràfiques, climàtiques, de vegetació... que hi convergeixen. No es tracta, doncs, de llistats elaborats a partir de reculls de cites al municipi, però és molt orientatiu.

Nom científic	Nom català	IUCN
<i>Atelerix algirus</i>	Eriçó africà	LC
<i>Cervus elaphus</i>	Cèrvol	LC
<i>Genetta genetta</i>	Gat mesquer	LC
<i>Hypsugo savii</i>	Ratpenat muntanyenc	NT
<i>Martes foina</i>	Fagina	LC
<i>Meles meles</i>	Toixó	LC
<i>Microtus agrestis</i>	Talpó muntanyenc	LC
<i>Miniopterus schreibersii</i>	Ratpenat de cova	VU
<i>Mus spretus</i>	Ratolí mediterrani	LC
<i>Myotis blythii</i>	Ratpenat orellut mitjà	VU
<i>Myotis capaccinii</i>	Ratpenat de peus grans	EN
<i>Myotis daubentonii</i>	Ratpenat clar d'aigua	LC
<i>Myotis emarginatus</i>	Ratpenat d'orelles dentades	VU
<i>Neovison vison</i>	Visó americà	NE

<i>Nyctalus leisleri</i>	Ratpenat noctul petit	NT
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Conill de bosc	VU
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Ratpenat comú	LC
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Ratapinyada nana	LC
<i>Plecotus austriacus</i>	Ratpenat gris	NT
<i>Rhinolophus euryale</i>	Ratpenat mediterrani de ferradura	VU
<i>Sciurus vulgaris</i>	Esquirol comú	LC
<i>Sus scrofa</i>	Porc senglar	LC
<i>Talpa europaea</i>	Talp	LC
<i>Vulpes vulpes</i>	Guineu	LC
<i>Sciurus vulgaris</i>	Esquirol comú	LC
<i>Suncus etruscus</i>	Musaranya nana	LC
<i>Sus scrofa</i>	Porc senglar	LC
<i>Vulpes vulpes</i>	Guineu	LC

Descripció del camp Estatut IUCN: EN, en perill; VU, vulnerable; NT, quasi amenaçada; LC, preocupació menor; DD, dades insuficients. Més dades sobre l'estat dels mamífers a España: Libro Rojo (SECEM 2006 <http://www.secem.es>)

En termes de connectivitat, també l'empresa Minuartia ha estat l'encarregada d'elaborar un model de connectivitat funcional per a mamífers tenint en compte les zones nucli (zones amb altes densitats) de cada una de les espècies indicadores de mamífers, extretes a partir dels mapes de distribució potencial d'aquestes, i la resistència a la dispersió dels mamífers que considera diferents atributs del territori (cobertes del sòl; Índex de curvatura; Índex de forestalitat; Índex d'hidrografia; i Índex de vialitat).

Segons el mapa resultant, l'autopista del Maresme juntament amb el nucli urbà són les barreres més importants a la dispersió dels mamífers. No obstant, quan l'autopista C-32 passa per Canet de Mar compta amb 4 passos amb diferents graus de funcionalitat: el fals túnel al Cap de Bou i el viaducte per sobre Can Catà i Can Dotres, de grans dimensions i altament funcionals, i el pas del rial dels Lledoners i el del rial dels Oms, de menors dimensions i permeabilitat.

El conill és una espècie vulnerable que aprofita aquests ambients de bosc poc dens amb matollars per a sobreviure.

Rèptils

El valor de conservació del territori pel que fa als rèptils és força destacable en el municipi, sobretot al sector est del terme. A tall informatiu, en la següent taula es llisten les espècies potencialment presents a la zona, en base a l'estudi de probabilitat d'aparició elaborat per l'empresa Minuartia (en groc es marquen les espècies amb major grau d'amenaça). S'hi han relacionat les espècies pròpies dels ambients naturals formats per mosaics d'espais oberts i boscos. Tot i que s'hi destaca la localització de la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*), una espècie considerada vulnerable, ben segur que es tracta d'una cita per raons de probabilitat amb les quadrícules del voltant.

Nom científic	Nom català	Estatut UICN
<i>Rhinechis scalaris</i>	Serp blanca	LC
<i>Zamenis longissimus</i>	Serp d'Esculapi	DD
<i>Malpolon monspessulanus</i>	Serp verda	LC
<i>Natrix natrix</i>	Serp de collaret	LC
<i>Vipera aspis</i>	Escorçó pirinenc	LC
<i>Anguis fragilis</i>	Vidriol	LC
<i>Hemidactylus turcicus</i>	Dragó rosat	LC
<i>Tarentola mauritanica</i>	Dragó comú	LC
<i>Podarcis hispanica</i>	Sargantana ibèrica	LC
<i>Podarcis muralis</i>	Sargantana roquera	LC
<i>Psammotromus algirus</i>	Sargantaner gros	LC
<i>Psammotromus hispanicus</i>	Sargantaner petit	LC
<i>Mauremys leprosa</i>	Tortuga de rierol	VU

La serp verda és una espècie comuna del medi rural i present a Canet de Mar

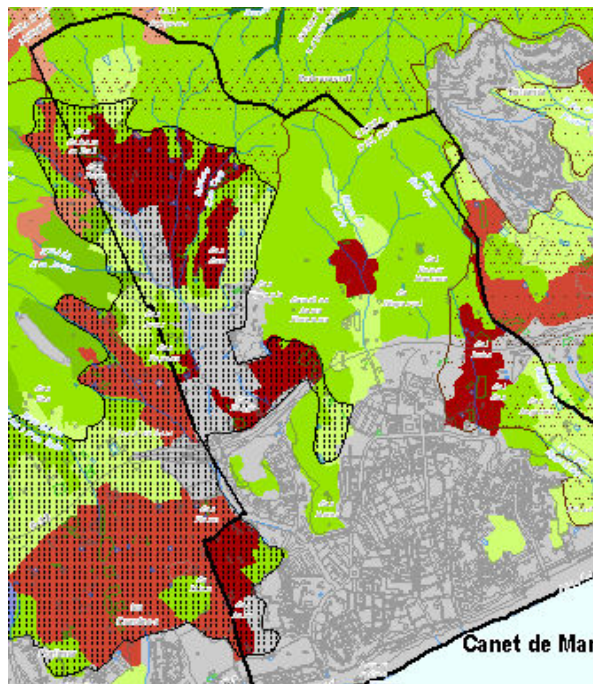
Descripció del camp Estatut UICN: EN, en perill; VU, vulnerable; LR, risc baix (inclou tres categories: CD, que depèn de programes de conservació; NT, quasi amenaçada; LC, preocupació menor); DD, dades insuficients.

Sector agrari

La Unió de Pagesos ha elaborat per al SITxell, el 2013, el mapa del dinamisme socioeconòmic del sector agrari, basat amb la Cartografia d'Hàbitats de Catalunya i les dades del cens agrari de l'any 2009.

El municipi de Canet, segons aquest treball, disposa d'una estructura agrària mitjana ja que, tot i tenir una ocupació agrària molt dèbil (el percentatge d'ocupats en el sector primari és menor al 2%), un baix nombre d'explotacions agràries prioritàries, un nombre ínfim d'explotacions amb activitats complementàries i no tenir noves incorporacions de joves agricultors (menors de 40 anys), té un alt relleu generacional (hi ha lleugerament més titulars d'explotació menors de 45 anys que majors de 65 anys) i existeix un comerç de proximitat amb un operador de venda directa (L'Horta de Sant Josep). A més, aquest municipi té una presència d'agricultura ecològica propera a la mitjana provincial.

La major part de la superfície agrícola del municipi està qualificada amb un potencial econòmic molt alt, que resulta amb un dinamisme agrícola sòlid. Aquesta categoria inclou les àrees de conreus d'hortalisses, amb un rendiment eco-

Mapa de dinamisme socioeconòmic del sector agrari i zones d'interès agrari

nòmic potencial molt alt, valorat en més de 8.000 €/ha, però amb una producció estàndard total (valor de la producció que correspon a cada una de les activitats agràries de l'explotació calculat segons el valor mitjà assignat a aquella activitat en l'àmbit de la comunitat autònoma) baixa, entre 10.000 i 30.000 €. També es detecten algunes àrees amb fruiterars qualificades amb un potencial econòmic i un dinamisme agrícola moderat. Aquestes, a diferència de les anteriors, tenen un potencial de rendiment econòmic mitjà-baix, amb un valor entre 1.800 o 2.300 €/ha.

El sector agrícola de la comarca del Maresme, dins d'un estudi elaborat per Unió de Pagesos, va ressaltar l'elevat valor

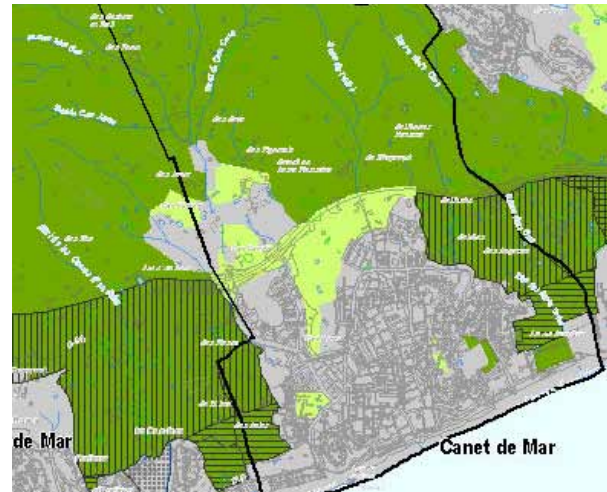
de les àrees agrícoles més occidentals del terme de Canet de Mar, així com les més orientals, a tocar del terme de Sant Pol de Mar. Les primeres les van incloure dins de la Zona d'Interès Agrari "Arenys de Mar", on hi destaca l'interès de productes d'horta com el pèsol, i les segones dins de la de Sant Iscle - Sant Cebrià - Canet - Calella - Sant Pol, on també hi sobresurten els productes d'horta i de cireres de qualitat.

Finalment, a nivell forestal, la major part de la zona arbrada de Canet de Mar està considerada amb un dinamisme mitjà, on el potencial de rendiment econòmic és mitjà - baix, amb un valor entre 120 i 140 €/ha.

Planejament territorial i urbanístic supramunicipal

D'acord amb el planejament territorial el municipi de Canet de Mar té una categorització de Protecció Especial en la major part dels espais lliures, a excepció d'una part dels espais oberts entre el nucli i l'autopista i de l'àmbit de Can Dangla que es troben definits com a sòls de protecció preventiva.

El Pla director urbanístic del sistema costaner defineix 2 grans àrees a banda i banda del nucli de Canet de Mar amb protecció C2 i C3 segons la seva proximitat a la costa. A la zona de protecció C2 només s'hi admeten l'agricultura, la ramaderia, l'explotació forestal, i els habitatges vinculats a aquests usos, juntament amb els càmpings, i a la zona C3 únicament s'aplica el règim de sòl no urbanitzable de la Llei d'urbanisme.

Mapa de planejament supramunicipal

SERVEIS ECOSISTÈMICS I INFRAESTRUCTURA VERDA

Introducció

La sol·licitud d'informació sobre els espais lliures per part de l'Ajuntament de Canet de Mar ha permès que en la primera part d'aquest document es poguessin descriure els principals valors de flora i fauna detectats pel Sistema d'Informació Geogràfica dels Espais Lliures (SITxell). A partir d'aquests i de la visita sobre el terreny dels tècnics de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial de la Diputació de Barcelona es formulen diferents recomanacions d'àmbit expert que poden ser útils per als treballs d'elaboració del Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal (POUM).

Un dels objectius d'aquesta valoració dels espais lliures del municipi i de les recomanacions que se'n deriven és detallar com aquests contribueixen a la millora dels seus serveis ecosistèmics. En aquest sentit, doncs, des d'un punt de vista ambiental el POUM de Canet de Mar pot incorporar una visió moderna de planificació i gestió dels espais lliures que s'adapti als criteris més avançats que proposa la Unió Europea en la conservació del medi natural i l'ús sostenible dels recursos per tal de garantir el benestar de les persones.

Els serveis ecosistèmics

Els serveis ecosistèmics són les contribucions directes o indirectes dels ecosistemes pel benestar humà (segons la definició del informe TEEB 2010*). La conservació de la natura al llarg de molts anys s'ha centrat en la protecció individual de determinades espècies i indrets com ara els parcs naturals i altres categories d'àrees protegides. Des de fa uns anys, la Unió Europea està impulsant, amb el concepte dels serveis ecosistèmics, un forma de pensar més global, anant més enllà de la conservació dels espais naturals protegits, més enllà dels paisatges extraordinaris, de les espècies animals, dels arbres i les plantes.

La conservació dels espais lliures des del punt de vista dels serveis que presta la natura suposa, entre d'altres, un enfocament global del territori i de la seva funcionalitat. Això porta a accions com ara la gestió multifuncional dels boscos, la preservació del medi rural, la protecció i millora de la xarxa hidrològica o la restauració d'espais degradats, de manera que es potencien en conjunt nombrosos serveis els quals no sempre es tenen en compte, com són l'aire net que filtren els boscos, la protecció que

Plantes de duna en un espai litoral de la platja de Canet de Mar on s'ha actuat per regenerar-lo a fi que pugui incrementar la seva funcionalitat ecològica.

*L'economia dels ecosistemes i la biodiversitat (en les sigles angles TEEB). Existeix una guia sintètica titulada: TEEB 2010. Una guia ràpida. La economía de los ecosistemas y la biodiversidad para diseñadores de políticas locales y regionales. http://www.teebweb.org/wp-content/uploads/Study%20and%20Reports/Reports/Local%20and%20Regional%20Policy%20Makers/D2%20Quick%20guide/TEEB%20D2%20Quick%20guide_Spanish.pdf

ofereix la vegetació de ribera en front de les riuades, els connectors ecològics entre els diferents espais naturals, o l'educació, la contemplació, l'esport o el gaudi en el medi natural, entre molts d'altres.

Per exemple, a nivell urbà, els diferents espais verds que es poden trobar dins del nucli urbanitzat –com ara parcs, jardins, arbrat viari, boscos, horts, etc.– també proporcionen un conjunt de serveis ecosistèmics de gran importància per a la qualitat de vida dels ciutadans: recreatius i culturals, però també de regulació microclimàtica, de reducció del soroll o de filtració de l'aire.

En aquest marc, els serveis ecosistèmics es classifiquen en quatre grans àmbits: els d'aprovisionament, regulació, suport i culturals.

Els serveis d'aprovisionament són serveis ecosistèmics relacionats amb els productes materials i energètics procedents dels ecosistemes (aliments, aigua dolça, matèries primeres, recursos medicinals,...).

Els serveis de regulació són els serveis que els ecosistemes proporcionen en actuar com a moduladors de les variables ambi-

entals (qualitat de l'aire, clima local, tractament d'aigües residuals, segrest de carboni, pol·linització, control biològic, protecció davant de fenòmens extrems, prevenció i control de l'erosió del sòl, etc.).

Entre els serveis culturals s'inclouen els beneficis no materials que les persones obtenen del contacte amb els ecosistemes. Inclouen beneficis espirituals, de recreació, per a la salut mental i física, d'apreciació estètica, d'inspiració artística, per al turisme, identitaris, científics, entre molts d'altres.

Finalment, els serveis de suport sustenten els altres serveis (hàbitat per a les espècies, manteniment de la biodiversitat genètica, cicles de nutrients, etc.).

Des d'aquesta visió, el bosc és molt més que el conjunt dels arbres i el seu possible valor comercial com a fusta. És un magatzem de carboni, un sistema d'aire condicionat natural, un espai per gaudir. Les muntanyes són molt més que simples turons ja que atrapen la pluja i l'aigua que s'escola per les seves valls, i la neu que s'hi acumula a l'hivern ens dona aigua a la primavera. Sistemes naturals com els matollars, els aiguamolls o els rius atrapen més diòxid de carboni que un bocí de terra vegetal. Els

El turó del Pedracastell, més enllà de la seva singularitat geomorfològica i ecològica. La creu fa palès que és un important punt d'atracció identitària de les zones de serveis culturals.

conreus extensius són un espai de proveïment d'aliment però també un suport imprescindible per a la biodiversitat. El mar és més que simplement una botiga de menjar o un espai d'oci per al diumenge, és un regulador del clima i un atractiu per al turisme.

L'impuls de la protecció específica dels espais naturals, agraris i no urbanitzats, més enllà de les qüestions socioeconòmiques, també permet donar un valor afegit a la qualitat de vida de les persones. És en aquest marc conceptual que hi ha una plena compatibilitat entre les valoracions del SITxell i els criteris dels serveis ecosistèmics, que permeten atorgar una visió més àmplia i una major credibilitat a les polítiques de preservació i gestió del paisatge rural i natural.

La infraestructura verda

Sobre aquesta base dels serveis ecosistèmics, la Unió Europea va adoptar l'any 2011 una estratègia per protegir i millorar la biodiversitat a Europa fins a l'any 2020, a partir d'una Comunicació de la Comissió Europea (Estratègia de la UE sobre la biodiversitat hasta 2020: nuestro seguro de vida y capital natural. COM 2011(244)). Entre els sis objectius d'aquesta, el segon es refereix al "Manteniment i restauració dels ecosistemes i els seus serveis". Això s'explicita com el "Manteniment i millora d'ecosistemes i serveis ecosistèmics no més tard de 2020 mitjançant la creació d'infraestructura verda i la restauració d'almenys el 15 % dels ecosistemes degradats.

Posteriorment, per tal de desenvolupar aquest mandat, l'any 2013, la Comissió Europea va elaborar una nova comunicació amb el títol "Infraestructura verde: mejora del capital natural de Europa (COM 2013(249))". En ella es defineix la infraestructura verda, entesa com una xarxa de zones naturals i seminaturals i d'altres elements ambientals, planificada de forma estratègica, dissenyada i gestionada per a la prestació d'una extensa gamma de serveis ecosistèmics. Aquesta infraestructura incorpora espais verds (o blaus en el cas dels ecosistemes aquàtics) i altres elements físics d'espais terrestres (incloses les zones costaneres) i marines.

És a dir, la proposta és planificar i gestionar el conjunt del territori per tal de maximitzar la prestació de serveis ecosistèmics i garantir així el benestar de les persones. Per tant, l'aproximació ha de ser que cada peça d'espai lliure –bosc, conreu, riera, prat, verd urbà...– contribueixi tant com sigui possible a la infraestructura verda potenciant la seva multifuncionalitat que faci possible el màxim nombre i qualitat dels serveis que presta. En els mateixos documents de la Comissió s'indica que una de les millors maneres d'afavorir l'establiment de la infraestructura verda és a través del planejament territorial i urbanístic, incorporant els serveis ecosistèmics a la base mateixa del planejament i ordenant els elements de la infraestructura verda per tal que desenvolupin al màxim la seva funció.

En aquest sentit, el SITxell és una eina idònia per a la identificació, avaluació i cartografia dels serveis ecosistèmics, donat que disposa de molta informació pluridisciplinar sobre els valors naturals i socioeconòmics dels espais lliures, que estan en la base

dels indicadors dels serveis. Per això, des de fa uns mesos, s'ha incorporat aquesta marc conceptual als informes i propostes que es realitzen a partir del SITxell, sigui quina sigui la seva escala. Així, es pot aconseguir que aquesta aproximació impregni la planificació del territori, independentment de la seva naturalesa i escala, assegurant així la seva coherència per arribar a disposar d'una infraestructura verda robusta i estable.

Els serveis ecosistèmics a Canet de Mar

En l'informe es mostren els mapes dels principals serveis que ofereixen els ecosistemes a Canet de Mar, agrupats en les quatre grans categories, i que han de ser la base per a la definició dels elements que componen la infraestructura verda local.

En primer lloc hi hauria els serveis de suport, és a dir, les anomenades funcions ecosistèmiques, els processos bàsics dels sistemes naturals que permeten que es donin la resta de serveis. El municipi de Canet de Mar, per la seva ubicació entre la línia de costa i la serralada Litoral compta amb una notable diversitat d'ecosistemes mediterranis, ben conservats en el seu conjunt, encara que no tingui elements d'interès excepcional.

En termes generals, tenen molt d'interès els serveis relacionats amb la pròpia existència de la coberta vegetal atès que aquesta contribueix a la formació i la fertilitat del sòl, que a la vegada incideix sobre la funció fotosintètica de les plantes i reverteix en la producció d'oxigen i retenció de contaminants (regulació de la qualitat del aire), la fixació de diòxid de carboni (regulació del canvi climàtic) i en el manteniment dels cicles de nutrients i de l'aigua (protecció hidrològica i contra l'erosió). En un context òptim per al desenvolupament d'espècies vegetals s'afavoreix així mateix la vida animal i es contribueix al manteniment de la biodiversitat i els valors subjacents a aquesta.

Mapa dels serveis de suport a Canet de Mar.

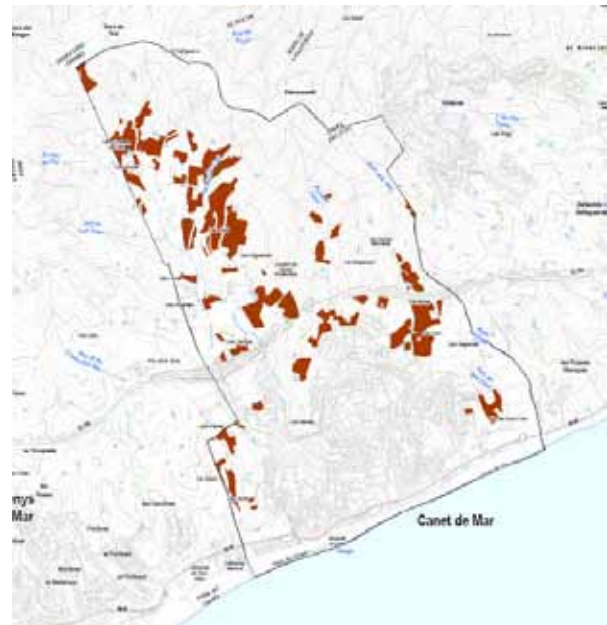
Les part altes de la carena de Pedracastell estan ocupades per formacions forestals (alzinars, pinedes de pi pinyer, suredes) amb un notable valor botànic, a les quals s'hi poden afegir els boscos madurs, formacions que ja existien fa més de 50 anys. El conjunt és un sistema prou ben estructurat, ecològicament de bona funcionalitat, que aporta molts serveis, com s'anirà veient a continuació. Així mateix, queden retalls de formacions naturals singulars, que antigament havien ocupat una major extensió, com són les taques d'hàbitat de sorral i dunes, a la platja, i les petites taques de vegetació vinculada als rials (alberedes, alocars, comunitats d'òlvia).

El mosaic agroforestal que davalla de la serralada cap a la plana va patint cada vegada una major transformació, producte de la pressió que comporta la proximitat a les infraestructures de transport i als nuclis urbans. Tot i això, aquest conjunt de boscos, bosquines, matollars, conreus, prats i erms, constitueix un mosaic amb suficient continuïtat com per tenir una rellevància connectora des del punt de vista ecològic, més enllà de la seva continuïtat paisatgística. Així, la falca d'espais lliures del sector del Castell de Santa Florentina, passant per sobre del túnel de l'autopista, entra fins dins de l'aglomerat urbà, al sector de Can Moreu. Tot i que no té més continuïtat, constitueix una peça de gran interès que permet el moviment de les espècies i el manteniment dels processos inherents al medi natural el bell mig de Canet.

A l'est, a la franja de contacte amb Sant Pol de Mar, la connectivitat té una major potència, encara que presenta notables estenosis al voltant de l'autopista –excepte en la zona del viaducte–, així com al voltant de la deixalleria i en arribar al sector final del pla del Sant Crist. Tot i això, la franja no urbanitzada, entre la serralada i la costa, és una de les més interessants del Maresme.

Mosaic de bosc i conreus amb cobertes urbanitzades en el sector del Salt d'en Rossi.

Mapa dels serveis d'aprovisionament a Canet de Mar.

Mapa dels serveis culturals a Canet de Mar.

Els serveis de regulació a la serralada estan molt vinculats als cicles hidrològics i biogeoquímics. Així, la vegetació dels vessants alts i mitjos de la serralada protegeixen el sòl contra l'erosió, evitant la pèrdua de nutrients i contribuint a laminar l'aigua de pluja i disminuir el risc de riades a les valls baixes. Per la seva banda, la xarxa de rials constitueix un drenatge natural que, quan no es veu afectada per grans transformacions, permet la circulació de l'aigua de pluja fins al mar, especialment durant les tempestes, sense que es produeixin inundacions, a no ser que es tracti de fenòmens excepcionals.

El conjunt de boscos, i en menor mesura la resta de comunitats vegetals, al voltant de l'autopista i del nucli de Canet tenen un paper fonamental en la filtració dels contaminants que arriben per l'aire, tant dels assentaments urbans com principalment dels vehicles de l'autopista. En aquest darrer cas, la pantalla boscosa, allà on existeix, té una funció notable en la disminució del soroll. Una funció similar de filtració de l'aire i reducció del soroll, encara que quantitativament menor, la té l'arbrat viari de les avingudes on hi és present. Finalment, cal recordar la importància de la vegetació, en el seu conjunt, per absorbir diòxid de carboni i contribuir així a mitigar el canvi climàtic. En ciutats com Barcelona s'ha calculat que els parcs urbans i l'arbrat viari van reduir 305,6 tones de contaminants atmosfèrics i van capturar 19.036 tones de CO₂ a l'any, que suposarien 1,73 milions d'euros i 300.000 euros anuals, respectivament (CREAF, 2014).

Els serveis d'aprovisionament es circumscriuen pràcticament en la seva totalitat en les zones agrícoles que encara resten al municipi. Tot i que la pèrdua de conreus al llarg dels darrers decennis ha estat important, és prou rellevant el manteniment de nombrosos camps, tant de secà com de regadiu, que produeixen aliments per al consum humà. En canvi, l'explotació forestal per a l'obtenció de fusta, llenya o carbó és molt poc significativa.

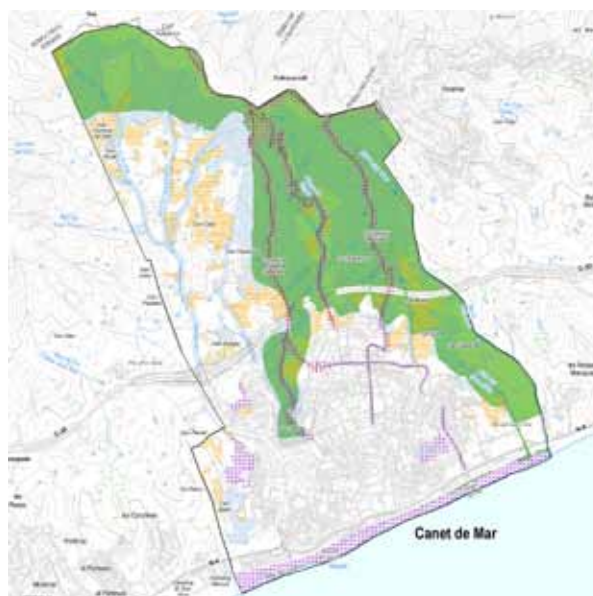
Finalment, els serveis culturals són nombrosos i prou rellevants. Començant per la costa, la platja té un atractiu innegable i constitueix un espai de primer ordre per al lleure, el turisme, l'esport, la passejada, amb l'impacte que significa sobre la salut i el benestar. En l'àmbit més urbà, tant les avingudes arbrades com els espais forestals són també àrees molt utilitzades per al lleure del dia a dia, a la vegada que milloren el paisatge més proper. També tenen un gran interès els camins que pugen a la carena de la serralada, molt utilitzats pels ciutadans per passejar o fer esport, a l'igual que el camí que ressegueix la carena. D'entre els diversos espais que tenen una notable importància per a la identitat, l'espiritualitat i el paisatge de Canet, cal destacar el conjunt del Pedracastell, com es posa de manifest en la gran quantitat de visitants o en l'aplec anual que congrega milers de persones.

Sector de la deixalleria municipal a tocar de la C-32 en la qual es detecta una àrea que caldria permeabilitzar a fi de facilitar la connectivitat entre una banda i l'altra d'aquesta autopista.

Mapa dels serveis de regulació a Canet de Mar.

Mapa de síntesi dels serveis ecosistèmics actuals a Canet de Mar.

La síntesi dels diferents serveis ecosistèmics permet elaborar un mapa que els inclou tots i a partir del qual es poden identificar també els elements essencials de la infraestructura verda que configura el municipi. Aquests elements essencials són els que configuren les diferents zones la importància de les quals és el que es detalla en el següent apartat.

ELEMENTS ESSENCIALS DE LA INFRAESTRUCTURA VERDA DE CANET DE MAR

A partir de la identificació i localització cartogràfica del conjunt de serveis ecosistèmics que s'han esmentat i que es mostren en els mapes corresponents, és possible definir una sèrie de zones més o menys homogenis quant als serveis que presten, i que constituïrien els elements essencials de la infraestructura verda local. A continuació es descriuen de forma general cadascuna d'aquestes zones, s'identifiquen els principals serveis que ofereixen i es proposen recomanacions per a la seva conservació i millora.

Zona de protecció hidrològica

Context

La zona de protecció hidrològica aglutina la xarxa de rials i altres elements hidrològics. La terminologia de rial s'utilitza a la comarca del Maresme com a sinònim de torrents o cursos fluvials temporals que conformen la xarxa hidrogràfica entre la serralada litoral i la plana costanera. Tanmateix, el terme rial es diferencia del de riera en la mesura que la seva capacitat de transport d'aigua és menor i, per tant, també és més petita la seva força erosiva. Els rials són una tipologia de paisatge única i, en el cas concret de Canet, aquests torrents són una xarxa singular per la seva multifuncionalitat.

Els rials ocupen els fons de vall del relleu ondulat que davalla des de la carena muntanyosa cap a la plana litoral. En el cas de

Canet de Mar i altres municipis dels voltants cal assenyalar que els rials han estat històricament emprats com a camins de pas i fins i tot poden estar integrats a la xarxa dels carrers de la vila. Per aquest motiu sovint són objecte d'actuacions periòdiques per arranjar xaragalls i altres efectes derivats de l'erosió provocada per l'escorrentia dels episodis torrencials. Els rials, alhora que drenen i evacuen l'aigua de les pluges torrencials, arrossegueu la sorra granítica que conforme la formació litològica superficial de la zona i la dipositen al llarg del seu recorregut fins al mar.

En el cas de Canet de Mar, l'estructura hidrològica dels rials està subdividida en 6 conques. La conca de la riera dels Oms, la del rial de Sant Crist, la del torrent dels Lledoners, la de la riera de l'Albó, la del rial de les Teixoneres i la del rial de Vallmaria. Els recorreguts del curs principal oscil·len entre els 742,39 m de la conca del rial de Sant Crist i els 4.010,83 m de la conca del rial de les Teixoneres.

L'ajuntament de Canet de Mar va rebre el gener de 2013 un estudi per a la protecció i restauració dels rials i el seu entorn en el qual s'analitzaven diferents paràmetres del medi físic i biològic d'aquests torrents, així com els criteris per a un pla de manteniment. L'existència d'aquest informe permet valorar amb molta precisió la importància biològica i geomorfològica de cada un dels rials i com fer front a la seva restauració i manteniment, fent èmfasi en aspectes com el traçat, el ferm, la funcionalitat hidràulica, la coberta vegetal i l'ús públic. És absolutament recomanable atendre els criteris aportats per aquest estudi.

Capçalera del rial del Salt d'en Rossí, un dels indrets que es proposa sigui considerat com a hàbitat local d'interès prioritari per a la conservació.

Respecte al perfil biològic, el treball identifica la presència d'hàbitats d'interès comunitari (cap d'ells amb la categoria de prioritari per a la seva conservació) com són les SUREDES (9330), els ALZINARS I CARRASCARS (9340) i les PINEDES MEDITERRÀNIES (9540), així com de comunitats específiques com ara els ALOCARS (*Vitex agnus-castus*) i les ALBEREDES (*Populus alba*), entre d'altres. Ambdues comunitats vegetals són rares en el conjunt dels rials.

L'alocar és l'element vegetal més característic del municipi. Lamentablement, aquesta comunitat vegetal ha minvat a causa de l'expansió de la canya americana que, al perdre utilitat en l'agricultura, s'ha expandit de forma invasiva. Fa alguns anys, a la comarca es va dur a terme una campanya d'estudi i conservació de l'alocar per part del Grup d'Estudi i Conservació dels Alocars del Maresme i, a nivell municipal, es continuen duent a terme algunes actuacions puntuals sobre aquests. En l'àmbit dels rials de Canet de Mar, l'àlber apareix de forma puntual amb alguns exemplars remarcables. Són el testimoni del que podria ser la vegetació natural d'aquests ambients aquàtics. A més, alguns rials, com el rial del Salt d'en Rossí, conserven una interessant vegetació singular per a la vegetació del municipi com són els matollars de falgueres d'herba pigotera (*Polypodium vulgare*) barrejats ocasionalment amb falzia negra (*Asplenium adiantum-nigrum*). Aquesta vegetació de falgueres sobre el sòl sorrenc del rial juntament amb les alzines que aporten l'ombra necessària per aquests matollars de plantes sense flor, és un cas únic en el municipi. Tot i formar claps de vegetació de tipologia herbàcia, aquests falguerars són també una bona protecció contra l'erosió natural. En el cas del rial del Salt d'en Rossí també es constata la seva especificitat quant a l'espectacularitat paisatgística: hi creixen alzines centenàries que s'han arrapat a la seva riba o vora i aporten les particulars condicions ambientals d'ombra i humitat que caracteritza el rial.

Per sobre de l'autopista, la llera dels rials, a banda de conduir l'aigua pluvial, continua utilitzant-se com a via per al trànsit rodador. En aquests trams la llera no està asfaltada i té vegetació associada. L'alteració dels rials i rieres, per complir amb la seva funció de vial en l'espai rural, afecta a la vegetació tant de la riba com de la llera. La pròpia Agenda 21 reconeixia que s'altera negativament tota l'estructura i funcionalitat del rial com a ecosistema i que, en el cas de Canet de Mar, la xarxa de rieres com a tal desapareix majoritàriament al sud de l'autopista, ja sigui perquè queda canalitzada, passa a ser un vial, o desapareix soterrada. Els usos del sòl de la llera dels rials, generalment, han estat absolutament transformats per evitar danys a propietats. La seva trama desapareix totalment quan travessa el casc urbà. Tot i que els trams dels rials per sobre de l'autopista no s'han formigonat com els trams inferiors, sí que es mantenen les motes o talussos per evitar la dispersió de l'aigua en cas d'avingudes ja que els voltants de la riera estan ocupats per activitats agrícoles o altres usos no compatibles amb una possible inundació transitòria. Per tant, tot i l'aparença vegetada dels rials, el règim hidrogeològic de la seva llera queda alterat per actuacions que atorguen a aquests l'aspecte de canalitzat com ho és la neteja de dipòsits arenosos que excaven el ferm d'aquests. També es pot apreciar com alguns passos sota terra, cas del pas de la riera dels Oms per sota l'autopista C32 tenen el ferm encimentat, paviment que contrasta amb el sòl arenós a l'entrada i sortida del túnel i, per tant, pot afectar negativament a la connectivitat faunística.

El fet que a les vores d'alguns rials hi trobem la vegetació natural associada esmentada atorga als rials un valor natural a potenciar i conservar. Ara bé cal advertir que aquesta vegetació que a mode de túnel de vegetació cobreix els rials es troba sobre les motes i que en algunes d'aquestes, els arbres (sobretot alzines) estan força descalçats per l'erosió dels talussos que els supor-

La coberta vegetal arbrada que envolta alguns dels rials constitueix un element clau per tal que aquests desenvolupin una millor funció reguladora.

ten. Per tant, aquests arbres estan majoritàriament condemnats a caure progressivament si no es prenen mesures de protecció d'aquestes motes o talussos arbrats.

Serveis ecosistèmics

Els rials tenen un paper molt important en la regulació hídrica en tant que concentren l'escolament i eviten que hi hagi erosió i/o inundacions en altres zones que no estan preparades per fer aquest paper de desguàs.

Les funcions de la coberta vegetal associada als rials, com reconeix l'esmentat estudi de protecció i restauració dels rials i el seu entorn, són la laminació dels cabals circulants, l'efecte fixador del sòl, la contribució a la depuració de les aigües, l'estructuració de reservoris de diversitat biològica i paisatgística, i la funció de connectivitat territorial i biològica estratègica.

La protecció que exerceix la vegetació en zones amb pendent incideix en la regulació de l'aigua en la mesura que ajuda la recàrrega dels aquífers i redueix la velocitat d'escolament pel relleu muntanyós amb pluges torrencials. Per altra banda, la coberta vegetal contribueix a regular el potencial d'emmagatzematge d'aigua del sistema. A més, la coberta vegetal també té un paper important en la retenció del sòl i la prevenció d'esllavissades de terra i, en el cas de Canet de Mar, significa també reduir la deposició de sorra en conductes de sanejament, etc.

Recomanacions

1. Protegir i potenciar els hàbitats singulars i la seva expansió

- Considerar com a hàbitats locals d'interès prioritari per a la seva conservació els alocars i les alberedes (les masses d'aquests s'identifiquen en el mapa de serveis de suport), així com la comunitat de falgueres d'herba pigotera amb falzia negra que es troba a la capçalera del rial del Salt d'en Rossí. En aquest darrer cas, establir mesures per mantenir l'ambient ombrejat i humit que aporten les alzines de la riba i li donen aquest caràcter exclusiu.

- Prioritzar l'expansió natural de l'alar en la mesura que és l'element vegetal més característic del municipi. Per tal d'establir aquesta mesura cal inevitablement controlar l'ocupació de la canya americana. En aquest sentit, cal considerar l'opció de, més que promoure'n la seva eliminació, impulsar noves formes d'utilització i, per tant, convidar a que sigui tallada com es feia antigament.

2. Evitar l'alteració de la morfologia dels rials

- Considerar espais de protecció especial els trams de rials on es troben els 'túnels' de vegetació cobrint els cursos per sobre les motes i que, en molts casos, estan en perill per l'erosió dels talussos que els suporten. Caldrà establir, des de la normativa mu-

Els alocars, són una comunitat vegetal escassa i per això es recomana de prendre mesures per a la seva conservació.

nicipal, un tractament específic a aquest arbrat que en garanteixi la seva pervivència. Tot i que aquests arbres responen més a una qüestió paisatgística que no pas de foment de la biodiversitat, sí que juguen un paper identitari o de valor simbòlic.

- Establir alguna mesura tova (p.e. un ressalt al final del túnel) per cobrir de sorra el paviment de la riera dels Oms al seu pas per sota l'autopista C-32 i així millorar les condicions per al pas de la fauna terrestre.

3. Conservar i millorar la coberta vegetal a la riba dels rials

- Mantenir i potenciar la vegetació de les riberes, afavorint les espècies autòctones i de major qualitat com a hàbitat, connector i protector dels talussos quan hi ha riudes.

Zona de protecció litoral

Context

El terme de Canet de Mar disposa de dos mil cent metres de costa en els quals domina la formació sorrenca sense cap aflorament rocós. Aquesta massa sorrenca està sotmesa a la dinàmica de l'acció marina la qual modula l'amplada de platja o plataforma sorrenca litoral.

Aquest hàbitat litoral, antigament havia estat format per dunes, és a dir, formacions sorrenques creades pel vent i sostingudes per la vegetació típica d'aquestes comunitats. Tanmateix, l'acció humana col·locant infraestructures viàries o resseguint la vora litoral amb urbanització ha fet que la vegetació típica d'aquest hàbitat sorrenc hagi pràcticament desaparegut. Arran de diverses actuacions de conservació dels hàbitats s'han definit alguns espais on restablir la vegetació psammòfila (vegetació típica dels sorrells). En aquests espais s'hi troben plantes autòctones del litoral català com el fonoll marí (*Crithmum maritimum*), el rave de mar (*Cakile maritima*), el cascull marí (*Glaucium flavum*), però també d'altres introduïdes, com l'atzavara (*Agave americana*), la canya americana (*Arundo donax*) o la cactàcea *Carpobrotus* sp. Des de 2005 a la platja de la zona del Grau, es van senyalitzar amb balises unes parcel·les, entre la via del tren i la zona de bany, les quals s'han protegit del trepig per a facilitar la recuperació de la vegetació de duna. L'espai que s'està restaurant correspon a una franja entre deu i vint metres d'amplada i 106 metres de llargada el primer tram, i 143 metres el segon. El primer es localitza entre la part final del passeig marítim i el pas de la riera, i el segon, entre aquesta riera i el club de vela de Canet.

Aquests indrets es gestionen impulsant la neteja manual i garantint que es mantenen fora del trepig dels usuaris de la platja. La compatibilitat entre l'ús públic estiuenc de la platja (amb la gestió mecanitzada que implica de neteja i sanejament) i el manteniment de zones d'ambients sorrencs naturalitzats no és senzilla. En aquest sentit, cal tenir present la previsió existent de traçar

Aspecte d'un dels trams de la platja en procés de regeneració que llinda amb el terme municipal de Sant Pol de Mar.

Aspecte de la regeneració de les dunes litorals davant del club de vela. Aquest hàbitat aporta un valor sistemàtic per conservar.

El control de la vegetació invasora en les zones de platja restaurades és imprescindible.

un nou camí de servei o de passeig a continuació del passeig marítim de Canet en direcció a Sant Pol. Tanmateix, l'existència d'aquests ambients naturals sorrencs permet visualitzar que l'ús de la platja pot ser compatible amb la preservació de la natura.

Un estudi de prospecció dels fons marins amb fanerògames elaborat durant el 1992 per la Universitat de Barcelona, va detectar que en la línia litoral de costa del municipi, tot i estar formada per fons sorrencs erms, hi ha una praderia de fanerògames marines de poc més d'un quilòmetre de llarg paral·lela a la costa. Per aquest motiu, aquesta praderia esdevé un valor a protegir i a ser reconeguda en la planificació dels sòls no urbans del terme. Tenim constància que s'està elaborant el mapa d'aquests tipus d'hàbitats per a tot Catalunya, per part de la Generalitat de Catalunya, però encara no està disponible en aquest moment. Tan bon punt hi tinguem accés, incorporarem aquesta informació a posteriori del lliurament de l'informe.

Serveis ecosistèmics

Per un costat, els espais litorals realitzen un servei de protecció de la línia de la terra ferma ocupada per construccions i infraestructures. L'existència d'una franja de platja sorrenca permet minimitzar la dinàmica erosiva del mar i per tant, garantir la pervivència dels assentaments humans. Per un altre costat, aquesta franja sorrenca es converteix en el suport d'un hàbitat singular: el dunar. La persistència d'un hàbitat dunar consolidat és una garantia per les funcions d'intercanvi de nutrients entre la terra i les zones litorals que són també de cria de molts organismes marins. Aquesta realitat cal fer-la compatible amb el servei cultural, de lleure, salut i d'atracció turística que la platja ofereix, especialment durant els mesos d'estiu.

Finalment, en aquesta franja litoral cal comptar també el fons marí. El substrat submarí és també determinant com a servei de suport. En el cas de Canet de Mar, en la seva franja litoral submarina hi creixen unes praderies de plantes marines, la posidònia, les quals mereixen la màxima atenció per garantir-ne la seva pervivència atesa la importància d'aquestes formacions vegetals aquàtiques per als ecosistemes marins.

Recomanacions

1. Protegir i fomentar l'hàbitat dunar de forma compatible amb l'ús de lleure i cultural.

- Condicionar el nou camí de servei i passeig per tal que respecti

ambientalment els àmbits de recuperació i ampliació de l'hàbitat dunar, a tocar de la línia del ferrocarril.

- Ordenar i gestionar els serveis que s'estableixen per donar resposta a l'elevada freqüentació de la platja (punts de venda, vials, aparcaments, etc.) de forma que siguin respectuosos amb els valors de les comunitats de vegetació dunar i en fomentin la seva protecció i millora.

- Potenciar la formació de dunes amb accions com ara l'establiment de petites pantalles (a base de branquillons, per exemple), que actuen de barrera a la sorra que impulsa el vent i afavoreixen l'acumulació de sorra i la formació de dunes.

2. Retirar les espècies invasores de l'hàbitat dunar

- Establir una vigilància periòdica per detectar brots de plantes invasives i extreure'ls per impedir-ne la seva extensió. El manteniment d'un hàbitat dunar de qualitat exigeix mantenir-lo lliure no només de brutícia o deixalla sinó també d'espècies invasores com es proposa.

3. Fomentar la divulgació dels valors de les comunitats psammòfiles i de la praderia de fanerògames marines

- Emprendre accions, educatives, comunicatives i, fins i tot, de promoció cultural de les comunitats psammòfiles, de vegetació dunar, per incentivar el coneixement i el respecte vers elles i la seva pervivència.

- Dedicar una major atenció, quant a l'activitat educativa i cultural, en la divulgació dels valors de la praderia de fanerògames situada a poc menys d'1 quilòmetre de la costa, com a part del patrimoni natural del municipi.

Zona culminant i del Pedracastell

Context

La zona culminant del que podríem anomenar carena del Pedracastell està coberta per suredes, un hàbitat d'interès comunitari, acompanyades ja sigui de pinedes de pi pinyer, que en certes àrees és dominant (per exemple, al voltant del turó de Pedracastell), com d'alzinars i carrascars, i ocasionalment de castanyedes. La carena, a més, suposa una barrera per a la difusió de la vegetació pròpia d'indrets més humits. Per aquest motiu, les poblacions d'espècies vegetals d'aquests ambients com les de la falguera *Polypodium vulgare* són una singularitat biològica al municipi. Tot el conjunt de la carena està definida com a zona d'alt risc d'incendi.

Alguns d'aquests boscos es poden considerar boscos antics, donat que ja eren presents en aquest indret, com a mínim, l'any 1956, quan es va fer la primera fotografia aèria de tot el territori. Aquests boscos mixtes de pins i planifolis tenen un interès afegit atès que aquesta antiguitat acostuma a anar acompanyada d'una major biodiversitat (tant de flora com de fauna), amb més espècies d'interès per a la conservació i amb una funcionalitat ecològica més íntegra i complexa que potencia, en conjunt, els serveis de suport i d'hàbitat.

En un sortint al sud-oest del turó de Pedracastell se situa la Creu de Pedracastell i una gran esplanada amb un mirador cobert, un indret molt popular per a la població de Canet de Mar i ho palesa

l'aplec anual que l'u de maig anual al voltant del qual s'organitzen jocs, tallers infantils, missa de la Santa Creu, audició de sardanes, dinar de germanor...etc. A banda d'aquest indret que recull aquest esdeveniment multitudinari, el camí carener que el travessa és també molt popular entre practicants de bicicleta de muntanya i senderistes.

Una de les propostes de l'Agenda 21 és que s'impulsi la prolongació d'un dels dits del parc natural del Montnegre-Corredor fins al Pedracastell, la qual s'argumenta per: proximitat geogràfica (menys d'un quilòmetre de distància del límit del parc); continuïtat paisatgística; continuïtat dels hàbitats; cap barrera en l'espai agroforestal, i carretera local BV-5111, està perfectament integrada en l'entorn; coherència amb el Pla Territorial Metropolità de Barcelona, que en la seva proposta d'espais lliures, identifica l'àrea que connecta Canet de Mar amb el Parc del Montnegre i Corredor com a espai de protecció especial. Canet de Mar es troba a un quilòmetre (en línia recta i sense comptar els desnivells) del Parc Natural del Montnegre i el Corredor de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Aquest parc també està inclòs a la Xarxa Natura 2000 i al Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN). Tanmateix, cal aclarir que aquesta proximitat per argumentar la continuïtat és des d'un franja d'espai protegit força estreta formada per l'àmbit de la riera de Vallalta (terme de Sant Iscle de Vallalta). Aquesta riera forma part del parc natural per contenir espais d'hàbitats d'interès comunitari prioritari (vernedes i boscos de ribera). En canvi, en el vessant de Canet (que de fet és terme de Sant Iscle de Vallalta fins que no assoleix gairebé la carena) és un mosaic de bosc d'alzina, pineda mediterrània i sureda (hàbitats cap d'ells prioritari tot i estar classificats d'interès comunitari).

Bosc mixte d'alzinar mediterrani a la part alta de la carena del Pedracastell.

Cal advertir que aquest plantejament d'unió amb el parc natural del Montnegre no sumaria cap hàbitat rellevant al parc i, per altra banda, en termes de gestió d'aquest parc natural, el fet d'arribar a la línia visual de la costa des d'un punt visualment atractiu com és el Pedracastell, trencaria clarament amb la vocació de parc natural de boscos i de valls amagades més que no pas de vistes panoràmiques (tot i que també en té). Al mateix temps, aquesta prolongació incrementaria molt el perímetre del parc, en haver de perllongar aquesta digitació cap al mar, la qual cosa aporta una complicació afegida a la gestió i a la mateixa naturalesa de l'espai protegit. Això no vol dir que no tingui interès la connexió del sector de Pedracastell amb el Parc, al contrari. Tanmateix, té molt més sentit que es planifiqui i gestioni des d'una òptica municipal, tenint en compte, evidentment, la presència del parc, com es fa en altres sectors. Així mateix, en el moment en que es dugui a terme la revisió de l'àmbit del Parc, es podrà tenir en compte el sector del Pedracastell com una zona d'interès per a la connectivitat, sense haver de formar part formalment de l'espai protegit.

Per tant, en termes globals i tenint en compte els serveis ecosistèmics de la zona culminant, és important que existeixi una planificació i gestió que garanteixi, i millori, aquest equilibri, basades en unes lògiques i unes actuacions de caràcter local, de forma coordinada entre els municipis i sense perdre mai de vista la presència ben a prop del Parc del Montnegre i el Corredor. En el sector de Canet, això es podria articular, com s'indica en les recomanacions, al voltant de l'interès turístic i recreatiu d'aquest sector, mitjançant l'actual xarxa de camins que permeten crear els itineraris circulars de mar a muntanya, d'anada i tornada, des de Canet de Mar (com els accessos al Pedracastell sortint i tornant des del propi nucli urbà). Així mateix, seria interessant desenvolupar algunes actuacions específiques sobre el Pedracastell i el tractament del conjunt de la zona culminant per tal de protegir i millorar els seu valor natural.

Serveis ecosistèmics

Com ja s'ha esmentat, la presència en aquest sector de formacions vegetals (essencialment boscos) amb una certa antiguitat i/o un elevat interès com a hàbitat, fa que els serveis globals de suport tinguin una gran rellevància. Així, en el cas concret de la sureda, són boscos representatius d'un estadi successional madur amb un elevat valor biogeogràfic per la situació que ocupen dins de la distribució general de l'hàbitat. Tot això fa que tinguin un valor molt gran com a hàbitat i per la biodiversitat que hostatgen. De manera similar, els boscos antics, com s'ha esmentat tenen també una especial rellevància tant per la seva funcionalitat ecològica com per la biodiversitat que contenen. També cal afegir els serveis de regulació quant a protecció del sòl contra l'erosió en aquells sectors on el pendent es fa més pronunciat.

Una altra realitat associada a les parts culminants té a veure amb les característiques del propi relleu i ubicació geogràfica. Els turons o punts elevats d'un territori poden exercir una funció cultural, ja sigui per la bellesa de la panoràmica que permeten albirar o perquè és un indret idoni per aplegar moltes persones amb un aire festiu. Aquests turons culminants, com és el cas de l'àrea on

s'ubica la creu del Pedracastell destaca dins la panoràmica que hi ha des de la vila mirant cap a la muntanya. Aquesta singularitat geogràfica també ha convertit aquest punt singular en un indret amb un valor social ja que s'hi organitza l'Aplec del Pedracastell una vegada l'any i és un indret que funciona com a final de camí o circumval·lació verda entre el municipi i la muntanya. L'interès per accedir a aquesta àrea fa que els accessos a aquest indret es considerin també àrees de serveis culturals en la mesura que són vies de trànsit i de plaer, per passejar.

Imatges del riu del Salt d'en Rossí. A dalt, es poden apreciar les mates de falguera. A baix, es mostra el començament de la part embosca del riu.

Recomanacions

1. Mantenir la biodiversitat a la carena

- Gestionar la pineda de pi pinyer de Pedracastell de forma que s'hi faci una aclarida que contribuï a permetre la regeneració de l'alzinar a sota seu i així facilitar la transició cap a una comunitat vegetal més estable que no pas la pineda de pi pinyer. Mentrestant, la pineda podria evolucionar cap a una formació poc densa que sempre és més resistent front als incendis forestals, sense perdre el paisatge tant característic i valorat que representen les siluetes dels pins pinyers.

- Intervenir forestalment per reduir la densitat d'alzinars i suredes (especialment en les zones amb major nombre de peus) per tal de portar-los cap a boscos més madurs, amb menys peus per soca, que tenen un major qualitat d'hàbitat i una major resiliència ecològica. L'objectiu final seria anar cap a alzinars i suredes madurs amb presència de peus esparsos de pi pinyer, que donen lloc a un hàbitat i un paisatge característics i de gran valor.

2. Fomentar un acord de gestió intermunicipal per a la gestió de la carena

- Promoure un acord intermunicipal entre Arenys de Munt, Sant Iscle de Vallalta i Canet de Mar per definir un espai de protecció i de gestió de la massa forestal per millorar la qualitat dels hàbitats que la formen i la seva fragilitat vers els incendis, per garantir el servei que ofereixen de protecció hídrica, per mantenir els serveis culturals a tot l'espai de la carena de forma respectuosa amb el medi i per establir, en aquest espai, un punt singular dins el paisatge litoral del Maresme.

- Aquesta gestió hauria d'incorporar també la dimensió de la connectivitat amb el Parc del Montnegre i el Corredor, tant pel que fa a l'adequada gestió de l'hàbitat com, sobretot, la compatibilització de l'ús de lleure i esport amb el manteniment i millora d'aquesta connectivitat.

3. Millorar els espais d'ús públic careners

- Establir acords amb la propietat per tal de dotar aquest espai de la estructura forestal i de la gestió necessària (intensa i regular) per tal d'absorbir els usos socials multitudinaris que s'hi donen sense que tinguin un impacte negatiu apreciable sobre el medi. Això podria implicar, per exemple, un tractament de les pinedes de pi pinyer per portar-les cap a una formació similar a una devesa, un tractament adequat del sotabosc i l'establiment de les petites estructures per al desenvolupament ordenat de l'ús públic (1).

- Dur a terme les tasques de manteniment forestal i, si cal, l'establiment d'estructures específiques, per tal d'assegurar les vistes panoràmiques sobre el paisatge de l'entorn, un dels valors més

L'alzina sureda és un dels arbres singulars que apareix a la carena del Pedracastell i que és un hàbitat d'interès comunitari.

La pineda de pi pinyer amb claps d'alzines i suredes és el bosc dominant del vessant meridional de la carena del Pedracastell i fa una important funció de regulació hídrica.

(1) La Diputació de Barcelona ha editat un manual sobre la gestió de les pinedes de pi pinyer que pot orientar al respecte:
http://www1.diba.cat/llibreria/1stDetall_Publicacions.p?Opener=Servei&ID=51176#_UgDiEdK-1Nc

apreciats del Pedracastell. El cas més evident és el del propi “mirador del Pedracastell” des del qual la vegetació arbòria no permet cap visualització paisatgística.

Zona agrícola

Els espais agrícoles del municipi han minvat d'una forma espectacular entre 1956 i l'actualitat. Tanmateix, les poques hectàrees que queden han estat considerades, en la valoració del sector agrari del SITxell, com a zones molt consolidades. Tot i que fa uns anys aquests espais van ser el paradís de l'agricultura d'hivernacle, actualment acullen horta de regadiu per a l'autoconsum, o en alguns casos per al proveïment del mercat local o regional. La superfície agrícola continua lligada als masos rurals que es concentren per damunt de l'autopista i que no han estat engolits pel creixement urbà. Tot i així, per sota d'aquesta infraestructura viària i en el sector oriental del terme s'hi mantenen diferents explotacions agrícoles familiars.

El creixent interès per les qüestions alimentàries i, en especial, pels aliments locals i ecològics obra interessants perspectives per què el sòl agrícola no sols es conservi sinó que en algunes àrees pugui recuperar-se.

Serveis ecosistèmics

Les zones de servei d'aprovisionament són exclusivament aquelles en les quals es cultiven hortalisses i altres plantes mengivols destinades a l'alimentació humana.

Tot i que alguns dels boscos locals tenen un pla de gestió forestal i se n'extreuen quantitats de llenya periòdicament, no s'han

considerat per aquest servei, ja que es tracta d'una activitat força escassa i per a la qual no es té informació de forma exhaustiva.

Recomanacions

1. Potenciar el valor de la producció alimentària local

- Promoure, des de l'Ajuntament, els aliments locals i ecològics, i fer difusió de les finques agrícoles que s'avenen a oferir venda directa o en el mercat local seguint aquests criteris (especialment les que utilitzen mètodes d'agricultura integrada o ecològica) perquè siguin útils a la població de Canet de Mar. Aquesta funció de proximitat al territori no només atorga més capacitat de fer front als canvis (més resiliència), sinó que també defineix un estil de vida de més qualitat que pot distingir el municipi.

2. Promoure sòl agrícola

- Establir, en el planejament urbanístic, una figura de conservació del sòl agrícola que aglutini les àrees agrícoles actualment actives i les àrees actualment ermes, per tal d'assegurar una reserva de sòl amb vocació agrícola tenint en compte la valorització social de l'alimentació de qualitat i el cultiu agrícola d'oci. A tall d'exemple, l'actual peça del Pla del Sant Crist a l'esquerra del riu del Sant Crist reuneix les característiques de proximitat al nucli urbà i de facilitat d'accés perquè se li pogués donar una funcionalitat d'agricultura d'oci. Aquesta opció donaria rendibilitat a la propietat i a l'hora permetria mantenir sòl agrari que garanteix serveis ecosistèmics d'aprovisionament que fan més resilient el municipi davant canvis socioeconòmics. Disposar de terra pel al conreu familiar de verdures i hortalisses té connotacions socioeconòmiques positives per a la població local.

Tot i la important reducció de l'espai agrícola, encara es conserven propietats que poden contribuir a la producció d'aliments d'interès per a la població local.

Zona de transició

Context

Entre l'espai urbà de Canet de Mar, establert a la vora de la línia de la costa, i l'espai natural i agrari, a continuació del nucli, s'estableix la zona de transició, fortament marcada per la presència l'autopista C-32, que travessa el municipi d'est a oest. Aquesta es comporta com un front de dispersió de contaminació atmosfèrica, sònica i lumínica. En aquest sentit, les àrees naturals ja siguin taques forestals o altres hàbitats naturals o fins i tot els erms al voltant de l'autopista constitueixen una franja d'esmoreïment dels efectes derivats de l'elevada densitat de trànsit d'aquest via.

A més, la C-32 té un gran impacte en la connectivitat biològica ja que actua de barrera entre espais forestals i agraris a banda i banda d'aquesta, en la falca de connexió entre la serralada litoral i la costa. No obstant, el vial permet el pas d'un cantó a l'altre en diferents punts: a través del pas superior del Cap de Bou (per on passa el camí dels Dos Pins), del gran viaducte per on passa la riera de l'Albó i dels passos inferiors dels diferents rials, l'obertura dels quals varia quant a mides i característiques (des del túnel de gran obertura de la riera dels Oms, fins a altres de menor secció i que a més estan integrats a la xarxa viària, per exemple entre el polígon de can Miser i el nucli urbà). No obstant això, l'autopista no és l'única estructura que malmet la connectivitat ecològica del terme, sinó que també cal tenir en compte la barrera que suposen l'espai ocupat per la deixalleria urbana, la zona urbanitzada just sota el viaducte i l'espai urbanitzat, a tocar del litoral, entre el rial del Sant Crist i la riera dels Oms.

En aquest punt, cal destacar també un altre tipus de connectivitat relacionada amb l'apropament de la natura a la població de Canet de Mar. Es tracta del conjunt de rutes excursionistes senyalitzades que lliguen l'espai urbà i el natural i ressalten el valor cultural dels espais lliures del municipi. Entre les diferents rutes hi trobem el GR-5, que neix a Canet de Mar i es dirigeix a Sitges traçant un arc litoral pels parcs del Montnegre, Montseny, Sant Llorenç del Munt, Montserrat i Garraf; el camí dels Fondals (ruta verda); el camí de les dues carenes (ruta blava); i el camí dels rials i els alocs (ruta groga). Totes elles ofereixen bons exemples del paisatge natural de Canet, tot i que sens dubte, la ruta de les dues carenes és la que té un atractiu paisatgístic més gran.

Serveis ecosistèmics

Els serveis ecosistèmics aportats per l'espai de transició tenen a veure amb la reducció dels impactes esmentats de l'autopista, vinculats especialment als serveis de suport i regulació. Els serveis de suport es refereixen principalment al manteniment d'una certa connectivitat a través de l'autopista, tot i les dificultats que ja s'han esmentat, i que podria ser millorada tal i com es proposa en les recomanacions. D'altra banda, la presència de vegetació (en el cas sobretot de la vegetació arbrada) al llarg de les vores de l'autopista té un important paper en la prestació de serveis de regulació, filtrant la contaminació emesa pels vehicles que hi circulen i esmoreint parcialment el soroll produït.

Respecte als itineraris excursionistes, destaquen els serveis culturals que ofereixen a la població, afavorint el seu contacte amb la natura, per al lleure, la pràctica esportiva, l'educació ambiental,...

En aquells indrets del municipi que per raons diverses queden sense un ús concret; més enllà de les previsions del planejament urbanístic, es podrien promoure fórmules de col·laboració entre la propietat i la societat civil, amb la garantia de l'ajuntament, per donar-li un ús social (horts urbans, etc.)

Recomanacions

1. Establir mesures de permeabilització ecològica

- Estudiar en detall la zona ocupada per la deixalleria municipal per tal de permeabilitzar-la i facilitar la connectivitat ecològica entre la riera de l'Albó i la riera dels Lledoners.

- Establir alguna mesura tova (p.e. un ressalt al final del túnel) per cobrir de sorra el paviment de la riera dels Oms al seu pas per sota l'autopista C-32, així com les que tinguin les mateixes característiques, per tal de millorar les condicions de pas de la fauna terrestre.

2. Mantenir l'espai existent entre el rial del Sant Crist i la riera dels Oms lliure de barreres a la connectivitat ecològica.

- Tot i que es tracta d'un espai de protecció especial, segons el Pla territorial metropolità, i una zona de categoria C2 i C3, segons el PDUSC, cal establir mesures perquè aquests espais maximitzin la seva permeabilitat.

3. Potenciar la franja arbrada al llarg de l'autopista

- Desenvolupar mesures de planificació i gestió que permetin completar i densificar la franja arbrada al llarg de l'autopista, de manera que es potenciï l'efecte filtrador de contaminants i la barrera de reducció del soroll. Aquestes actuacions són especialment rellevants als indrets on la proximitat dels habitatges a l'autopista és més gran.

4. Promoure l'apropament de la natura a la població a través de les rutes excursionistes

- Dissenyar, senyalitzar i difondre algunes rutes circulars que, resseguint alguns dels rials, arribin fins a la carena i retornin cap al municipi. Aquests itineraris permetrien conèixer alguns dels rials i a l'hora atorgar-los un valor de lleure actiu.

- Impulsar una guia accessible des del web de l'ajuntament en la qual es recollissin els principals aspectes culturals i naturals que es poden visualitzar en cada una de les rutes existents.

- Estudiar un recorregut litoral que nasqués en els projectes de restauració dels ambients sorrencs de Canet de Mar i es dirigís cap a les roques de la platja de la Murtra de Sant Pol de Mar, que també constitueix un ambient singular del litoral de la comarca del Maresme. A més, aquest itinerari podria emprar la línia del tren per fer el retorn cap al lloc de sortida.

Zona de verd urbà

Context

Tot i l'estructura compacte de la trama urbana de Canet de Mar, aquesta destaca per la inclusió d'espais verds o peces no urbanes que configuren els seus parcs: parc de Santità, parc de Vil·la Flora, parc del Turó del Drac, espais forestals com el del camí de coll Safiguera, o els situats a est i oest de la Deixalleria,

La carena del Pedracastell destaca, no només per les seves característiques botàniques, sinó també per tractar-se d'un indret d'una remarcable biodiversitat.

i l'espai erm del Pla del Sant Crist. Alguns d'ells són espais que es caracteritzen per ser de fisiognomia "forestal", formats per arbredes de pi pinyer amb un sotabosc pobre en arbusts i amb la presència de l'espècie invasora figuera de moro (*Opuntia ficus-carica*). Alguns d'aquests espais són finques privades, fins i tot amb tancament perimetral, però que fan la seva funció sistèmica.

La major part d'aquests espais se situen entre la C-32 i el nucli urbà, dibuixant un cinturó d'espais lliures, la superfície dels quals suma unes 100 ha. A nivell urbanístic aquestes peces es qualifiquen com a parcs urbans, espais de protecció paisatgística, i sectors de sòl agrícola, sense cap protecció específica. La Diagnosi Ambiental de l'Agenda 21 del 2009 ja assenyalava que aquests espais podrien gestionar-se per tal que es comportessin com un cinturó a mode d'anella verda al voltant del nucli. Una anella verda que atorgui no només la funcionalitat reguladora per a la qualitat de l'aire i de protecció del sòl, sinó també d'espai de lleure.

Qualsevol espai verd públic, es dissenya primordialment per aconseguir diferents funcions socials per al gaudi i el lleure: àrees d'esbarjo, d'ombra, lúdiques (també per a mascotes), esportives, per a manifestacions culturals, horts urbans, espais relacionals, arborètums... No obstant, també cal que incorpori millores en les condicions ecològiques del medi urbà. Així doncs, l'espai verd pot dissenyar-se també de forma que aculli espècies únicament autòctones, espècies vegetals emblemàtiques de l'entorn, espècies amb gran capacitat filtradora de contaminants, tractaments fitosanitaris biològics, necessitats hidríques mínimes,...

A banda dels espais verds tradicionals o peces dins les trames urbanes destinades a l'esponjament i funcions socials, hi ha altres espais verds que cal considerar: deixius (erms) urbans -peces de sòl pendent d'urbanitzar o amb perspectives de ser-ho-, infraestructures viàries, cobertes dels edificis, patis particulars, etc. Els jardins privats, tot i que no siguin per al gaudi públic, també aporten els mateixos beneficis tot i que en els aspectes més tangibles són els seus propietaris els beneficiats.

Dins la trama urbana, l'arbrat viari és un element important del verd urbà (a més dels patis i jardins privats) el qual pot assimilar-se a l'esquelet d'un organisme. La trama d'arbres ressalta el viari i defineix i potencia alienacions, direccions principals, vistes, espais frontera, i fins i tot pot atorgar-li un caràcter identitari singular (la Rambla de Barcelona no seria tal sense els plataners que la cobreixen). L'estructura bàsica de les plantacions viàries poden respondre a, més enllà dels criteris estètics o ornamentals, altres factors com ara els ambientals, els socials o els estructurals del propi viari.

El municipi de Canet té un passeig arbrat monumental de més de 450 metres de longitud: el passeig de la Misericòrdia. La singularitat del passeig ve determinada pels arbres que la componen: els plataners (*Platanus x hybrida*), arbres viaris molt habituals en el verd urbà, però que en aquest passeig assoleixen unes dimensions considerables que atorguen al conjunt d'aquest passeig un caràcter monumental, estètic i paisatgístic. A banda, cal destacar el seu valor simbòlic que ve determinat, en primer lloc perquè

Tram de la ronda del Dr. Anglès en el qual s'aprecia que l'arbrat viari no pot dur a terme la millor funcionalitat sistèmica possible.

Tram del carrer de l'alcalde Fors, el qual s'ha urbanitzat en forma de passeig, amb un arbrat viari que podria ser tractat com a arbreda monumental.

Tram de la Via Cannetum amb la mitjera actualment plantada amb arbustos baixos que podria ser convertida en una avinguda arbrada monumental.

comunica el santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia amb el nucli antic a través de l'antic eixample industrial, i en segon lloc perquè es pot visualitzar com una "línia verda" que assenyala com enfilarse a través de la riera de l'Aubó cap al també simbòlic turó del Pedracastell. Des de seu inici fins al santuari de la Misericòrdia, on acaba el passeig arbrat, actua d'escalinata natural, accessible i ombrívola (primavera-estiu), que supera un desnivell del terreny de més de 25 m. Aquest passeig recorre gairebé la meitat de la llargada del total de la trama urbana entre la línia de costa i la muntanya, i es pot observar com el distribuïdor d'una anella que més o menys encercla el sòl construït.

En aquests espais viaris amb arbres monumentals, els criteris de manteniment de l'arbrat de la via pública són essencials per mantenir aquest caràcter. Sovint, aquest caràcter simbòlic s'ha posat en un segon terme i es fan prevaler altres criteris, com els estètics, que poden posar en perill la seva continuïtat. De fet, la inexistència d'aquesta tipologia d'arbrat viari monumental o que sigui una situació excepcional (tant corrent, per altra banda en altres països) rau en el fet que a casa nostra, per raons de simplificació del manteniment viari, habitualment s'ha practicat la tècnica de gestió dels arbres viaris a base d'una poda dràstica en lloc d'aplicar els criteris de l'anomenada poda suau (1) o de baix impacte per a la salut de l'arbre. Els efectes més visibles de la poda dràstica s'observa en els arbres que en mostren les cicatrius punyents que provoca la poda dràstica. Aquesta pràctica

provoca que els arbres viaris es debilitin progressivament i a més emmalalteixin, fet que acaba encarint el manteniment que se'n fa des de l'àrea de parcs i jardins del municipi.

En aquest sentit, la majestuositat del passeig de la Misericòrdia constitueix un exemple plausible sobre la bona pràctica de poda selectiva o suau. No obstant, aquesta pràctica ha canviat aquest mes d'abril de 2014. No és només una qüestió de conservar i no malmetre el caràcter monumental d'aquest passeig sinó també d'evitar o minimitzar la despesa en tractaments fitosanitaris als quals obliga l'afebliment que provoquen les podes dràstiques en l'arbrat viari.

Creuant el passeig de la Misericòrdia es troba la Ronda del Doctor Manresa, que també acull arbrat viari significatiu, dibuixant actualment una creu verda. Més enllà d'aquest tram viari, s'intueix una ronda que encercla el nucli urbà, que a l'oest del passeig estaria conformada per la ronda del Doctor Manresa, la ronda del Doctor Anglès, la ronda Sant Jordi, el carrer de la riera Gavarra i el carrer de la riera de sant Domènec, i a l'est per la prolongació del carrer de Ramon de Campmany, el carrer de l'Alcalde Alegret, el carrer de l'Alcalde Fors i la ronda de Josep Anselm Clavé. Alguns d'aquests carrers disposen actualment d'arbrat viari, encara que amb característiques diferents. Es pot observar que, en general, el manteniment del verd urbà es fa amb criteris de sostenibilitat i respecte al medi ambient.

(1) <http://www.lafertilidaddelatierra.com/los-libros/conoce-los-libros/guias-la-fertilidad-de-la-tierra/88-manual-de-poda-suave.html>

Tram de la ronda del Dr. Manresa la qual dibuixa una franja de vegetació arbòria densa que potencia les funcionalitats ecològiques de l'arbrat viari.

(1) <http://www.lafertilidaddelatierra.com/los-libros/conoce-los-libros/guias-la-fertilidad-de-la-tierra/88-manual-de-poda-suave.html>

Serveis ecosistèmics

El verd urbà integra a Canet de Mar diferents serveis que contribueixen a la millora de la qualitat de vida dels seus vilatans: de suport, de regulació i culturals. De suport ja que contribueix a la biodiversitat, tant vegetal com animal (especialment, insectes i altres invertebrats silvestres). A més, la seva presència és clau per a la connectivitat ecològica entre els espais de muntanya mediterrània de la Serralada Litoral i la zona costanera. De regulació per la funció que realitza, sobretot la vegetació arbòria, d'extracció de contaminants de l'atmosfera (partícules sòlides en suspensió, nitrats,...), que repercuteix directament en la millora de la qualitat de l'aire. I culturals perquè constitueixen llocs a l'aire lliure per al lleure (que acullen àrees de joc infantil, amb instal·lacions d'oci, àrees d'esbarjo per a gossos,...), la pràctica d'esport, el foment de la convivència i l'apropament de la natura a la població de la vila.

Recomanacions

1. Crear una anella verda al voltant del nucli, tal i com recomana l'A21L

- Relligar tots els espais forestals i agrícoles del voltant del nucli urbà, per sota l'autopista C-32, maximitzant la permeabilitat entre ells i gestionar-los de forma que funcionin com a espais de lleure, reguladors de la qualitat de l'aire i de connexió ecològica.

2. Crear una anella verda d'arbrat viari d'ombra circumdant

- Completar amb arbrat viari la "ronda" que encercla el nucli per establir una anella verda viària, semblant a un bosc de galeria, amb el passeig de la Misericòrdia al centre i, alhora, exemple del resultat final esperat.

- Establir una gestió específica de l'arbrat viari de la ronda verda (selecció d'espècies, plantació, manteniment, tipus de poda,...) en la qual prevalgui la salut i la fisiognomia dels arbres per obtenir una capçada densa i conformar així un catifa verda que circumdi el municipi.

- Fer difusió de la iniciativa a la ciutadania per informar dels beneficis de l'arbrat viari (millora estètica, de la qualitat de l'aire, de la connectivitat, regulació tèrmica, segrest de carboni, ...).

(La Diputació de Barcelona, dona suport tècnic i econòmic als Ens locals en aquelles accions que tenen relació amb la gestió dels espais verds urbans, amb l'objectiu de millorar-ne la gestió, tant des del punt de vista ambiental com econòmic. En concret, és la Gerència de Serveis de Medi Ambient de l'àrea de Territori i Sostenibilitat la que ofereix el servei de Suport per al disseny i la gestió dels espais verds urbans).

3. Fomentar la biodiversitat en el verd urbà públic i privat

- Promoure l'ús d'espècies silvestres autòctones, així com em-

El Passeig de la Misericòrdia és un exemple d'arbreda monumental, el manteniment de la qual, pot ser dut a terme amb criteris que permetin conservar aquest valor.

La manera amb la qual es fa el manteniment de l'arbrat viari condiciona la seva funcionalitat ecològica per tal que sigui beneficiosa per al municipi.

blemàtiques a la comarca del Maresme. Plantes com l'alloc i l'òlbia es podrien incloure com a espècies recomanades a les ordenances municipals, a fi que s'incorporin com a espècies prioritàries per ser emprades en la jardineria municipal i es recomani el seu ús en la jardineria privada. A l'època de floració, l'alloc és un arbust força espectacular que contribueix al manteniment de poblacions d'insectes beneficiosos i a més les seves fulles tenen propietats medicinals. Pel que fa a l'òlbia, és una planta fàcilment cultivable i, atès que té un port vistós, la fa una espècie molt amable per a incorporar-la a la jardineria pública i privada de la vila. Aquesta espècie és objecte d'un programa de conservació en els parcs naturals del litoral català. Per aquest motiu, qualsevol mesura de conservació que es pugui emprendre a nivell municipal i amb la participació de la població és valuosa. El fet que tant l'alloc com l'òlbia siguin plantes silvestres emblemàtiques, amenaçades o vulnerables a la comarca del Maresme enforteix que es prengui aquesta mesura a nivell municipal i es faci una promoció "urbana" d'ambdues espècies.

- Incentivar una jardineria amb poca aigua (xerojardineria)

- Incentivar la presència de determinats elements de la fauna silvestre a l'àmbit urbà. Actualment es disposa de nombroses tècniques com són la col·locació de nius artificials o altres artil·lages que faciliten la instal·lació d'animals silvestres, alguns d'ells vulnerables: rates pinyades, orenetes, insectes pol·linitzadors, etc. La tipologia de verd urbà i les normes de construcció, doncs, poden contribuir a preservar espècies silvestres quasi amenaçades o vulnerables en l'àmbit del territori municipal. La Diputació de Barcelona ha editat un manual de conservació de la fauna urbana en el qual es detallen diferents mesures.

Es pot adquirir a través de la llibreria de la Diputació de Barcelona:

http://www1.diba.cat/llibreria/1stDetall_Publicacions.asp?Opener=Servei&ID=51176#.UgDiEdK-1Nc

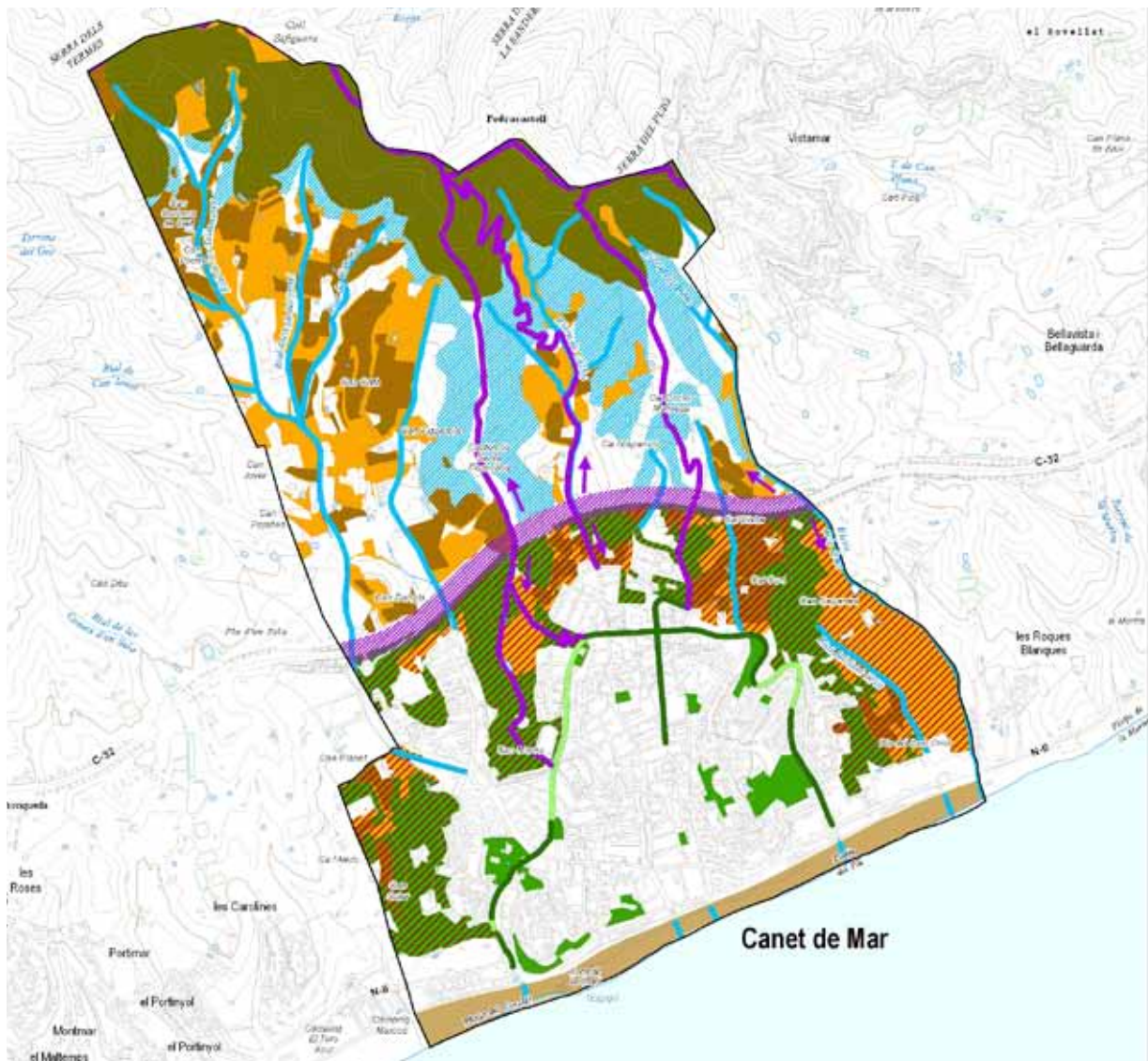

Imatge d'una mata de l'òlbia, una planta que es pot potenciar perquè tingui presència en el municipi ja sigui en els espais lliures com en els jardins públics i privats.

Síntesi de la infraestructura verda

La infraestructura verda potencial és la que pot sorgir de planificar i aplicar, en base als elements actuals, les diferents recomanacions encaminades a afavorir els serveis ecosistèmics. A fi i efecte de visualitzar-les sobre una base cartogràfica a mode de síntesi s'ha elaborat un mapa visual que mostra les principals actuacions proposades. Per a la seva elaboració s'han considerat els següents criteris. La zona culminant es considera la compresa entre la cota 200 m i la carena. La zona de protecció hidrològica comprèn 10 m d'amplada a banda i banda des de l'eix de la llera del riu. La zona agrícola grafia els espais actualment en conreu i amb un color més pàl·lid les àrees conreades fins el 1993 i que actualment estan abandonades, però que serien fàcilment recuperables, tal i com es proposa en les recomanacions. La zona de transició per a l'esmoreïment de l'impacte del

trànsit rodat es delimita a partir d'una franja de 80 m des de l'eix de l'autopista. També dins de la zona de transició, es grafien els camins, i la seva zona d'influència, que connecten l'àmbit urbà i la àmbit rural mitjançant una franja de 10 m a cada banda de l'eix del camí. La zona de verd urbà comprèn els parcs urbans, les vies arbrades i les zones de conreu situades per sota l'autopista i encaixades en la trama urbanitzada. Pel que fa als parcs urbans i els conreus situats al voltant del nucli urbà, s'indica amb una trama verda la zona que podria constituir un espai de transició, en el que es pot anomenar com una anella verda. Així mateix, també es recull amb un color verd més pàl·lid els trams de carrers que podrien ser vegetats perquè creixés un arbrat que pogués arribar a constituir així una anella d'arbrat viari. Finalment, la zona litoral compren la platja i els sorolls de vora mar. Per a cada zona s'han resumit a la llegenda del mapa les principals recomanacions o actuacions que es proposen per tal d'afavorir l'establiment d'una infraestructura verda municipal de màxima potència i qualitat.

ANNEXOS

ANNEX 1

UNITATS GEOMORFOLÒGIQUES PRESENTS A CANET DE MAR

Vessant amb pendent suau i microrelleu arrodonit

Vessant amb pendent mig i microrelleu arrodonit

ANNEX 1 (continuació)

UNITATS GEOMORFOLÒGIQUES PRESENTS A CANET DE MAR

Planes somitals arrodonides suportades per dics

Fons de vall fluvial

ANNEX 1 (continuació)

UNITATS GEOMORFOLÒGIQUES PRESENTS A CANET DE MAR

Plana al·luvial amb retocs per acció marina

ANNEX 2

PARÀMETRES CONSIDERATS EN LA VALORACIÓ BOTÀNICA DELS DIFERENTS HÀBITATS NATURALS I AGRÍCOLES

El significat dels diferents paràmetres que intervenen en la valoració botànica dels hàbitats és:

- **RIQUESA FLORÍSTICA:** considera el nombre d'espècies per hàbitat, sense tenir en compte l'equitabilitat, i basada únicament en plantes vasculars. Els hàbitats més valorats són els que presenten més número d'espècies.
- **RARESA FLORÍSTICA:** considera la presència d'espècies endèmiques i de comunitats rares als hàbitats, en referència a Catalunya. Els hàbitats que en tenen més són més valorats que els que en tenen menys.
- **ÀREA D'IMPLANTACIÓ:** fa referència a la superfície mitjana dels polígons d'un determinat hàbitat. Serveix per a valorar els hàbitats de mides habitualment petites.
- **ESTADI SUCCESSIONAL:** valora, des del punt de vista de la successió vegetal, si un hàbitat està en una situació més o menys propera a la de l'hàbitat que es manté en equilibri amb els factors ambientals físics i biòtics del lloc on es troba (potencial).
- **FRAGILITAT ECOLÒGICA:** considera la susceptibilitat que tenen hàbitats a la pertorbació "no predictable", generalment d'origen antròpic. Els hàbitats més valorats són els més fràgils.
- **VALOR BIOGEOGRÀFIC:** valora la singularitat de l'àrea de distribució de l'hàbitat, dins l'àmbit de Catalunya.
- **EXTENSIÓ TERRITORIAL:** valora la superfície relativa de l'hàbitat i és dona més valor als que tenen l'àrea més petita (hàbitats escassos).
- **DIVERSITAT TOPOGRÀFICA:** considera l'interval altitudinal i diversitat d'exposicions de l'hàbitat. És a dir, valora els hàbitats que estan en un interval reduït d'altitud, així com aquells que tenen la major part de la seva superfície en una o en poques orientacions.
- **AGREGACIÓ ESPACIAL:** mesura el grau d'agregació dels polígons d'un determinat hàbitat a la província de Barcelona. Els hàbitats que es distribueixen de forma més aïllada, disgregada, són els més valorats.
- **EXCENTRICITAT ESPACIAL:** valora el grau de perifèria de cada polígon respecte al centre de distribució de l'hàbitat. Aquest índex no valora només els polígons aïllats de la resta per un mateix hàbitat, sinó també els que s'allunyen més del centre de gravetat. Aquest és l'únic indicador que es calcula per polígon i no per hàbitat ja que depèn de la posició geogràfica de cada polígon.

ANNEX 3

PROTOCOL PER AL CÀLCUL DEL GRAU D'AMENÇA DE LES UNITATS DE LA CARTOGRAFIA DELS HÀBITATS A ESCALA 1:50.000 DE L'ÀMBIT SITXELL (Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació - UB)

El mapa dels hàbitats de l'àmbit SITxell a escala 1:50.000 incorpora un atribut que indica el grau d'amenaça a què estan sotmesos els hàbitats en el conjunt del territori. Aquest valor s'ha calculat a partir de l'Informe sobre l'avaluació del grau d'amenaça i de l'estat de conservació dels diferents tipus d'hàbitats (J. Carreras i A. Ferré, 2008) elaborat pel llavors anomenat Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya. En aquest informe, i seguint el protocol descrit més avall, es va assignar un valor d'amenaça a cadascun dels hàbitats naturals i seminaturals de la Llista dels Hàbitats CORINE de Catalunya.

En el cas de la cartografia a escala 1:50.000, el valor que s'ha assignat a cada unitat de la llegenda és el valor d'amenaça que té la unitat CORINE elemental a què correspon. Quan una unitat de llegenda conté diversos hàbitats CORINE elementals, el valor assignat a aquesta unitat és el valor màxim extret del conjunt dels hàbitats CORINE elementals que conté.

Pel que fa als polígons que contenen més d'una unitat de llegenda, el valor d'amenaça assignat és el valor més alt dels hàbitats que conté.

El grau d'amenaça valora fins a quin punt un hàbitat determinat es troba sotmès a una alta probabilitat de ser pertorbat (sovint pertorbacions d'origen antròpic, però també de naturals) que en posen en perill la seva estructura, la composició, l'equilibri i, en definitiva, la pervivència, actualment o en un futur proper. És un concepte fortament relacionat amb el de fragilitat (Mallarach, 1999).

És un dels elements que ha d'intervenir en l'avaluació de l'interès de conservació dels hàbitats. És independent de l'estat de conservació i té les seves pròpies singularitats. Pot referir-se també a un hàbitat en general o bé a un hàbitat en un indret concret. En aquest segon cas la valoració pot ser molt objectiva i els resultats d'indrets diferents fàcilment comparables. Cal, però, treball de camp, coneixement del territori i de les activitats econòmiques que s'hi fan, per poder valorar l'afectació que tenen sobre els hàbitats. Si ens referim a l'hàbitat en tot el territori, la valoració passa a ser molt més subjectiva. A continuació passem a desenvolupar una aproximació a aquest concepte el més objectiva possible amb les dades a l'abast.

La Unió Internacional per la Conservació de la Natura (IUCN) fa una classificació dels graus d'amenaça a que estan sotmesos els tàxons i crea unes determinades categories. Aquestes set categories (més NE, no avaluat i DD, dades insuficients) estan basades en el compliment d'uns criteris molt concrets. A l'annex 2, a la figura 1 s'hi detallen les categories i, a la taula 1, les condicions que s'han de complir per fer part de cadascuna de les categories. Aquestes condicions van al voltant de diverses qüestions:

- la reducció del nombre total d'individus madurs amb el pas del temps
- distribució geogràfica reduïda
- fragmentació de l'àrea de distribució
- anàlisi de viabilitat de poblacions

La possible aplicació d'aquestes categories i d'aquests criteris als hàbitats topa, doncs, amb la realitat, ja que en els hàbitats no s'hi poden definir individus ni tampoc tenen un component genètic comparable al dels tàxons. De fet, una cerca extensiva a la bibliografia i consultes a diversos experts, duu a la constatació que el traspàs de categories de grau d'amenaça de tàxons a sintàxons (hàbitats) no s'ha fet mai (probablement per impossibilitat de fer-ho).

Es pot, però, assajar de proposar una metodologia que ens apropi a la definició d'unes categories i d'uns criteris que siguin el màxim d'objectivables que es pugui i que permetin de fer comparacions entre hàbitats. En qualsevol cas, per l'objectiu que ens ocupa, entenem que el més important és delimitar de la manera més precisa possible els hàbitats que tinguin el valor màxim de grau d'amenaça (4), i no tant les altres 3 categories.

S'estableixen 4 categories (més el valor 0 - no procedeix l'estimació del grau d'amenaça).

Valor 4 (màxim)

El tenen els hàbitats que compleixin al menys una de les següents condicions:

- Hàbitats definits per la dominància d'un determinat tàxon, el qual estigui inclòs al Llibre Vermell de tàxons amenaçats o en perill, en qualsevol categoria. Per exemple, com que *Cistus populifolius* té una categoria de VU a la llista vermella catalana, l'hàbitat 32.343 - Estepars dominats per *Cistus populifolius*, silicícules, de terra baixa al territori catalanídic central, en tant que dominat per *Cistus populifolius*, li donarem el valor màxim d'amenaça.
- Els hàbitats que contenen una sola associació fitocenològica, i aquesta ha estat qualificada com a molt rara i/o vulnerable a l'Estratègia Catalana per a la conservació de la Biodiversitat (ECB). En uns pocs casos en contenen més d'una, però llavors totes elles són molt rares i/o vulnerables.
- Els hàbitats forestals que tinguin una superfície total a Catalunya inferior a 500 ha (grup que correspon a una quarta part dels boscos). El procediment de càlcul ha consistit en calcular la superfície total dels hàbitats forestals a partir de la CHC50. S'ha traspassat la informació a hàbitats elementals i a partir de les 500 ha s'ha separat els hàbitats amb valor 4 de la resta. • Els hàbitats de la Cartografia complementària que tinguin un nombre baix de localitats (<20).
- Hàbitats higròfils no inclosos a cap apartat precedent, però molt rars a Catalunya (poques localitats).

Valor 3

El tenen els hàbitats que compleixin al menys una de les següents condicions:

- Hàbitats molt depenents de les condicions del medi on es fan (qualitat de l'aigua, salinitat, proximitat a la línia litoral, molleres, presència de guix al sòl, etc.) i que es troben globalment amenaçats, però que no facin part del grup 4. (En el cas de què ocupin molt poca superfície, passen a valor 4).
- Els hàbitats forestals que tinguin una superfície a Catalunya d'entre 500 i 4.000 ha.
- Hàbitats arbustius i pradencs, no catalogats amb valor 4, que tinguin una superfície total a Catalunya de menys de 500 ha.
- Els hàbitats de la Cartografia complementària que tinguin un nombre baix de localitats (entre 20 i 100)
- Els hàbitats molt rars (i amb poca superfície) a Catalunya, no inclosos al valor 4.

Valor 2

El tenen els hàbitats que compleixin al menys una de les següents condicions i que per altres raons no tinguin un valor de grau d'amenaça més gran:

- Els hàbitats forestals que tinguin una superfície total a Catalunya d'entre 4.000 i 14.000 ha.
- Hàbitats arbustius (principalment secundaris) i pradencs que ocupin entre 500 i 4.000 ha a Catalunya

Valor 1

El tenen els hàbitats que compleixin al menys una de les següents condicions:

- Hàbitats sense amenaces evidents (vegetació de roques i tarteres que no dugui tàxons amenaçats,...), o bé aquells de caràcter antropogènic que es podrien establir de nou sense problemes (repoblacions forestals per exemple). N'hi ha 61
- Els hàbitats forestals que tinguin una superfície a Catalunya de més de 14.000 ha.
- Els matollars de caràcter secundari (eventualment primaris), com ara avellanoses, bardisses, matollars de bàlec, gódua, bruguerola, i pradencs... que no tenen cap amenaça concreta i que no estan molt localitzats al territori (superfícies de més de 4.000 ha)

Valor 0 (no constatat)

En fan part tots els hàbitats de l'epígraf 8 (terres agrícoles i àrees antròpiques) i 9 (Àrees talades i afectades per incendis forestals)

Finalment s'ha adjudicat el valor d'amenaça mitjançant judici expert als pocs hàbitats que no queden recollits en els apartats precedents:

- Els prats de dall i comunitats relacionades se'ls ha adjudicat valors de 3 o 4 ja que són hàbitats amenaçats o fortament amenaçats en tots els casos
- Els herbassars humits i jonqueres que no compleixin alguna de les condicions per tenir valor 4, se'ls ha atorgat un 1 o un 2, depenent de la raresa que tinguin al territori. En qualsevol cas sempre estan poc amenaçats.

ANNEX 4

Consells generals de gestió d'ambients agroforestals i oberts**La gestió agroforestal per a la recuperació i millora dels espais naturals**

Aquesta forma de gestió es basa en la tala selectiva de peus d'arbres en un determinat rodal forestal. Exigeix un estudi previ de les característiques silvícoles com ara la densitat dels peus i les seves mides, així com d'altres espècies presents. En general, es pretén reduir el nombre de peus en comunitats molt denses i potenciar uns hàbitats forestals més estables, resilents i diversos, tant des del punt de vista de l'estat de conservació de la comunitat vegetal, com de la reducció del risc de perturbacions externes, especialment el foc forestal. Les actuacions que es poden dur a terme varien segons l'espècie d'arbre dominant -alzines, pins, pins pinyers...- i també es poden realitzar en comunitats arbustives. En el cas de Canet de Mar aquesta mesura es podria aplicar especialment a les cobertes vegetals que es corresponen a les pinedes de pi blanc-pi pinyer amb sotabosc de màquies o garrigues a les cobertes de bosc de clar, matollars, prats i herbassars així com els conreus herbacis de secà.

A tall sintètic els principals objectius de la gestió agroforestal dels hàbitats són:

- Reduir l'excés de densitat (peus/ha) de les zones forestals amb regeneració natural excessiva de pi blanc i/o alzina després dels incendis.
- Millorar l'estabilitat de la massa forestal.
- Potenciar la capacitat de regeneració després de possibles perturbacions.
- Mantenir i potenciar l'estructura irregular de la massa forestal.
- Augmentar el creixement en alçada i en diàmetre dels arbres.
- Potenciar la producció de pinyes (aspecte important per garantir la regeneració natural en el cas d'un nou incendi forestal).
- Incidir positivament en la prevenció d'incendis amb la reducció de combustible vegetal i la creació de discontinuïtats verticals.
- Potenciar la biodiversitat amb la creació d'espais oberts.
- Millorar la disponibilitat d'aigua per a la fauna a les zones de treball.
- Promoure la pastura com a activitat per mantenir els treballs forestals realitzats i com a eina de prevenció d'incendis.

La gestió dels hàbitats d'espais oberts

Els hàbitats d'espais oberts (en endavant, EO) es corresponen a la vegetació arbustiva (matollars, brolles i landes) poc densa i a la vegetació herbàcia. En sentit contrari es podrien definir com aquells hàbitats que són comunitats vegetals no dominades per arbres o arbustos que determinen un ambient diferenciats al seu interior (de vegetació arbustiva o herbàcia). Els EO tenen un elevat interès per la conservació de la biodiversitat perquè sovint contenen una important riquesa de fauna i de flora vinculada a la seva heterogeneïtat, tenen un valor productiu elevat i representen una font important de recursos naturals renovables (pastures, per exemple) i presenten funcions ambientals de gran interès, com ara evitar la continuïtat de les masses forestals en zones amb risc d'incendi elevat. Finalment, cal dir que aquests hàbitats concentren espècies de fauna i flora pròpies de prats que sovint estan en recessió i/o són espècies rares, lligat a la reducció precisament dels hàbitats oberts en el seu conjunt.

A tall sintètic, resumim els principals objectius de la gestió dels hàbitats d'espais oberts que es recullen en les Directrius per a la gestió dels espais naturals de la Xarxa Natura 2000 (Generalitat de Catalunya), diferenciant els usos que els mantenen (les pràctiques agrícoles, l'afavoriment d'ermes i les pastures).

La recuperació i millora dels hàbitats d'EO es pot aconseguir mitjançant algunes de les següents actuacions:

- Recuperació de feixes agrícoles sembrant-les rotativament de graminies i lleguminoses en indrets colonitzats per matollars arbustius i rodals arbrats que no puguin ser afectades per fenòmens erosius.

- Manteniment de l'estructura semiadevesada dels boscos circumdants als EO, com a àrea de transició entre el bosc i l'EO per potenciar l'efecte d'ecotò, però respectant certs refugis arbustius i d'esbarzers per a la fauna.

- Desarrelament d'espècies arbustives i hidrosembra amb espècies herbàcies autòctones que protegeixin el sòl i mantinguin la dinàmica evolutiva de les praderies.

- Introducció de pràctiques històriques com ara la pastura amb bestiar ovi.

- Utilització de maquinaria pesant per fer actuacions contundents i amb perspectives de futur, mentre que per contra el manteniment precisa d'actuacions menys dràstiques i amb un seguiment estret dels seus efectes.

- Adequació de les normatives als punts anteriors i la promoció socioeconòmica d'un sector primari respectuós amb el medi natural que en faciliti la seva incorporació.

Recomanacions de gestió dels espais oberts

En qualsevol cas, per a cada una d'aquestes pràctiques principals caldria no oblidar les recomanacions que els experts estableixen en matèria de gestió dels EO.

Respecte a les pràctiques agrícoles:

- S'ha de minimitzar (o evitar quan l'objectiu principal és la conservació) l'ús de productes fitosanitaris, així com evitar la fertilització excessiva.

- Cal evitar espècies transgèniques pels seus afectes negatius sobre la biodiversitat de l'espai natural.

- Cal evitar les varietats agrícoles primerenques que promouen la sega a la primavera en busca de la màxima rendibilitat i d'una segona collita.

- Cal evitar artigar i llaurar anualment els prats que no tinguin vocació productiva, perquè en banalitza les comunitats biològiques.

Respecte als erms:

- Cal afavorir la rotació de conreus com a sistema dinàmic de gestió tradicional (1r any cereal, 2n any lleguminosa, 3r any de guaret), ja que és força útil per potenciar bones poblacions d'espècies presa i evitar la necessitat d'adobs químics.

- Cal mantenir els marges entre camps i no cremar-los, per tal de mantenir refugis per la fauna.

Respecte a la pastura:

- S'han de considerar els grans herbívors a l'hora de mantenir els EO.

- Les zones pasturades són més productives. Convé doncs promoure la pastura, però a nivells moderats. En aquest sentit, s'ha de controlar i evitar la sobrepastura a l'estiu i en eventuais èpoques de sequera.

- Cal fer una pastura estacional, per donar temps a que les gramínies o altres herbàcies es refacin i competeixin amb arbustos colonitzadors resistents al pasturatge.

- En prats de pastura, a part de la intervenció periòdica del ramat, és recomanable intervenir cada 5 anys llaurant i sembrant.

Per tal d'aprofundir en les mesures de gestió dels hàbitats, la Diputació de Barcelona ha publicat diversos MANUALS DE GESTIÓ D'HÀBITATS que es poden trobar a la Llibreria de la Diputació. En concret, fins a la data hi trobem els manuals sobre la gestió dels alzinars, de les pinedes de pi blanc, de les pinedes de pi roig, de les pinedes de pinassa, dels espais fluvials i dels espais urbans. A Canet de Mar hi tenen representació alguns d'aquests hàbitats.

En aquest sentit també existeix el Manual de conservació de la biodiversitat en els hàbitats agraris, publicat pel Departament Agricultura, Ramaderia, Pesca, Aliment de la Generalitat de Catalunya el desembre de 2009. Aquest manual proposa pràctiques de conservació d'hàbitats agraris amb l'objectiu d'assolir unes bones condicions ambientals i agronòmiques de l'explotació agrícola i/o ramadera i complir un conjunt de normes legals de caràcter ambiental.

ANNEX 5

Sobre els alocars i els rials**Per què cal conservar els alocs?**

Tot i que en aquest informe ja s'ha informat sobre aquesta espècie, s'afegeix aquest apartat específic per tal d'afegir informació més específica que anima a emprendre actuacions per millorar l'actual població d'alocs al terme municipal.

Els criteris més importants per conservar els alocs (*Vitex agnus-castus*) de les rieres i rials –més enllà de ser l'únic representant d'una interessant família botànica a casa nostra amb forma d'arbrust caducifoli d'alçària compresa entre 1 i 3 m– són: PAISATGÍSTICS (és una planta amb un port i una floració atractiva), ECOLÒGICS (contribueix a la recàrrega dels aqüífers), CULTURALS (és una planta remeiera amb diferents propietats reconegudes per la farmacopea tradicional), EDUCATIUS (perquè fomenta la consciència sobre la conservació de les rieres i la seva vegetació) i de GESTIÓ (perquè és un element simbòlic per identificar la correcta gestió del territori).

És doncs una planta emblemàtica perquè un dels seus principals nuclis poblacionals de Catalunya són les rieres del Maresme. En el cas de Canet de Mar, l'alc es troba sobretot escampat amb exemplars majoritàriament aïllats. Els rials on la seva presència és més abundant i on hi ha poblacions o exemplars isolats és al rial del Salt del Rossí, el rial de les Teixoneres, la riera d'Aubó i el rial de Valldemaria tal com recull la cartografia de serveis de suport.

La situació dels alocs als rials

L'alc és una planta molt resistent. Quan es talla rebrota. La seva presència a les rieres i rials es esparsa ja que aquestes estan sotmesos a una intensa pràctica de tala de marges, entre altres raons, per minimitzar el risc de les canyes per a la circulació de vehicles i persones. La canya americana ja s'ha comentat que és una espècie invasora i que atès que, actualment no té un aprofitament com abans, s'ha expandit enormement. Les poblacions de canya acaben ofegant a l'alc i impeding la seva presència en forma de poblacions contínues.

Les tasques de manteniment dels rials (en la seva funció de vies de comunicació) recau essencialment sobre els propietaris que l'utilitzen per accedir a les seves finques. El manteniment dels marges (vegetats, ja sigui amb ar-

Exemplar d'alc important situat en un parterra de la cruïlla de la ronda de Sant Elm i el carrer Antic camí d'Arenys.

Exemplar d'alc conservat a l'entrada d'una finca privada en el rial de les Teixoneres.

A l'esquerra de la rabassa d'alzina s'observa un rebrot d'alc que ha sofert estassades continuades. Aquest podria ser un exemplar més funcional.

bres o arbusts) i del ferm de la llera presenta alguns punts de controversia. La tala periòdica indiscriminada de la vegetació dels marges contribueix a expandir la canya americana i malmet la component paisatgística dels rials. El manteniment del ferm del rial ha portat a l'encimentació d'alguns trams per reduir l'erosió quan plou. Aquest fet contribueix a una artificialització del rial com entorn natural.

El manteniment dels marges per estassar la vegetació que hi creix es fa amb una màquina desbrossadora que talla la vegetació arbustiva-herbàcia que hi creix. Amb aquesta pràctica, els alocs que puguin créixer en aquests marges també són podats. Tot i el seu poder de rebrotament, això fa que els exemplars que hi romanen siguin poc conspicus.

Què fer per conservar els alocs?

L'alc de cap manera és una planta en extinció, però la seva presència simbolitza una adequada gestió dels rials i rieres del Maresme sense oblidar que també és un arbust identitari "que fa comarca". Que els municipis, com és el cas de Canet de Mar, que disposa d'una part important de la xarxa de rials amb un bon estat de naturalització, emprende mesures per conservar l'alc com s'ha exposat en aquest treball, potser una línia prioritària.

En aquest sentit, aprofitant el coneixement que hi ha de la distribució de l'alc pels rials del terme, es podrien emprende accions diverses. En primer lloc activitats de participació ciutadana per fer actuacions d'estassa selectiva que permetin alliberar als alocs de la competència d'altres espècies. En segon lloc, es podria fer una tasca de senyalitzar-los per tal que en les estassades de la vegetació dels marges aquests es conservin. En tercer lloc, es podria promoure una activitat de caràcter educatiu-escolar d'inventari periòdic i de propagació (aquesta planta es reproduïx vegetativament). Finalment, es pot promocionar - com ja s'ha proposat - com una planta ornamental. De fet, un dels exemplars més remarcables d'alc del terme es troba casualment incorporat a la trama urbana. Ja s'ha comentat que, tant per les raons estètiques com ecològiques i culturals, es justifica sobradament la promoció d'una planta genuïna de la comarca, i per tant, del terme.

Exemplars d'alc que creixen en un ambient poc propici sotmesos a la competència de la canya americana.

ANNEX 6 CARTOGRAFIA TEMÀTICA

- Cobertes del sòl (1956)
- Cobertes del sòl (1993)
- Cobertes del sòl (2009)
- Hàbitats (2009)
- Valoració botànica dels hàbitats (2008)
- Grau d'amenaça dels hàbitats (2008)
- Hàbitats d'Interès Comunitari (2008)
- Valor de conservació dels ocells a l'estiu i a l'hivern
- Valor de conservació dels mamífers
- Valor de conservació dels rèptils
- Dinamisme agrari i zones d'interès agrari
- Planejament supramunicipal
- Espais actuals d'interès pels serveis culturals
- Espais actuals d'interès pels serveis d'aprovisionament
- Espais actuals d'interès pels serveis de regulació
- Espais actuals d'interès pels serveis de suport
- Síntesi dels serveis ecosistèmics actuals
- Proposta infraestructura verda